

AÐALNÁMSKRÁ FRAMHALDSSKÓLA

Véltjórnarnám

**Menntamálaráðuneytið
2008**

AÐALNÁMSKRÁ FRAMHALDSSKÓLA - VÉLSTJÓRNARNÁM

Menntamálaráðuneytið: námskrár

júní 2008

Útgefandi: Menntamálaráðuneytið

Sölvhólgötu 4

150 Reykjavík

Sími: 560 9500

Bréfasími: 562 3068

Netfang: postur@mrn.stjr.is

Veffang: menntamalaraduneyti.is

@ 2008 Menntamálaráðuneytið

ISBN 978-9979-77-61-8

EFNISYFIRLITFORMÁLI.....	4
FORMÁLI.....	5
INNGANGUR.....	6
Starfssvið vélstjóra.....	6
NÁM OG KENNSLA	7
Inntökuskilyrði	7
Skipulag vélstjórnarnáms.....	7
Stígandi náms	8
Starfspjálfun og siglingatími.....	8
Iðnnám í vélvirkjun og kælivélavirkjun	8
Iðnnám í rafvirkjun	8
Öryggisfræðsla.....	9
Gæði menntunar og skólastofnana – vottað gæðastjórnunarkerfi	9
NÁMSMAT.....	9
Námsmat.....	9
Einkunnir	9
Mat á fyrra námi	9
Áfangaheiti	9
LOKAMARKMIÐ VÉLSTJÓRNARNÁMS.....	10
NÁMSBRAUTIR TIL VÉLSTJÓRNARNÁMS	11
Vélstjórnarbraut A < 750 kW réttindi 38 ein. VVA	11
Vélstjórnarbraut B < 1500 kW réttindi 126 ein. VVB	12
Vélstjórnarbraut C < 3000 kW réttindi 188 ein. VVC	13
Vélstjórnarbraut D, ótakmörkuð vélstjórnarréttindi 208 ein. VVD.....	14
Vélstjórnarnám – smáskip með vélarafli < 750 kW – vélavörður VVS.....	16
ÁFANGALÝSINGAR.....	17
BÓK102 Bókfærsla	17
BUR102 Burðarþol.....	17
EFM102 Efnisfræði	18
ENS311 Enska.....	19
GRT103 Grunnteikning.....	19
HBF101 Heilbrigðisfræði.....	20
HÖS102 Hönnun skipa	21
HÖS202 Hönnun skipa	22
ITM113 Iðnteikning	23
KÆL122 Kælitækni	23
KÆL202 Kælitækni	24
KÆL302 Kælitækni	25
KÆL402 Kælitækni	25
LSU102 Logsuða	26
HSU102 Hlífðargassuða	27
HSU202 Hlífðargassuða	27
RAF103 Rafmagnsfræði	28
RAF253 Rafmagnsfræði	29
RAF353 Rafmagnsfræði	29
RAF453 Rafmagnsfræði	30
RAF464 Rafmagnsfræði	30
RAF554 Rafmagnsfræði	31

RAF564 Rafmagnsfræði	32
RAT102 Rafeindatækni.....	32
RAT253 Rafeindatækni.....	33
RAT352 Rafeindatækni.....	34
REK103 Rekstrarfræði.....	34
REN103 Rennismíði	35
REN202 Rennismíði	36
RSU102 Rafsuða	36
RÖK102 Rökrásir.....	37
RÖK202 Rökrásir.....	38
SJR102 Sjóréttur.....	38
SMÍ104 Smíðar	39
SMÍ204 Smíðar	40
STI103 Stillitækni	40
STI203 Stillitækni	41
STJ102 Stjórnun	41
STJ202 Stjórnun	42
STÝ102 Stýritækni	43
TTC103 Tölvuteikning.....	44
UMH102 Umhverfisfræði	44
UTN103 Upplýsingar og tölvur.....	45
VFR113 Vélfræði	46
VFR213 Vélfræði	47
VFR313 Vélfræði	48
VFR412 Vélfræði	48
VFR513 Vélfræði	49
VIÐ102 Viðhaldsstjórnun	49
VIR104 Viðhald véla	50
VST103 Vélstjórn	51
VST204 Vélstjórn	52
VST304 Vélstjórn	52
VST312 Vélstjórn	54
VST403 Vélstjórn	54
VTÆ102 Veltækni.....	55
VTÆ122 Veltækni.....	55
VTÆ202 Veltækni.....	56
VTÆ212 Veltækni.....	56
VÖK102 Vökvatækni.....	57
VIÐAUKAR	58
Viðauki I. Námslýsing vélstjórnarnáms á smáskipum.....	58
Viðauki II. Listi yfir áfanga sem kenna þarf eftir alþjóðasamþykktinni STCW.....	60

FORMÁLI

Menntamálaráðherra hefur staðfest gildistöku Aðalnámskrár framhaldsskóla, vélstjórnarnám, með birtingu auglýsingar í Stjórnartíðindum.

Námskráin tekur mið af atvinnuréttindum vélstjóra eins og þau eru skilgreind í lögum nr. 30/2007, um áhafnir fiskiskipa, varðskipa og annarra skipa, í lögum nr. 76/2001, um áhafnir farþega- og flutningaskipa, reglugerðum settum samkvæmt þessum lögum¹ og alþjóðasamþykktinni STCW.

Námskrá þessi er samin á grundvelli laga nr. 80/1996, um framhaldsskóla, og greinir frá námskipan vélstjórnarnáms til vélstjórnarréttinda á skipum sem eru lengri en 12 metrar að skráningarlengd. Í námskránni er að finna lýsingu á skipulagi og markmiðum námsbrauta með tilliti til lokamarkmiða og þeirra atvinnuréttinda sem námið veitir sem og lýsingu á innihaldi einstakra námsáfanga viðkomandi námsbrauta þar sem þekkingar- og hæfniskröfur nemenda við námslok eru nánar tilgreindar.

---

¹ Sjá reglugerð nr. 416/2003, um áhafnir farþega- og flutningaskipa, og reglugerð nr. xxx, um áhafnir íslenskra fiskiskipa, varðskipa og annarra skipa.

INNGANGUR

Nám til vélstjórnar veitir, að uppfylltum skilyrðum um menntun, starfsþjálfun, siglingatíma, aldur og heilbrigði, atvinnuréttindi til starfa um borð í skipum. Námskrá þessi gerir einnig ráð fyrir því að nemendur öðlist viðeigandi menntun og þjálfun til að þeir geti sinnt vélstjórnarstörfum í landi, t.d. á sviði orku- og veitufyrirtækja og í iðnaði.

Alþjóðasamþykkt STCW tilgreinir þá lágmarksmenntun sem krafist er til þess að mega gegna eftirtöldum stöðum á farþega- og flutningaskipum:

Réttindi:	Skyldur:
STCWIII/1: Undirvélstjóri	Undirvélstjóri á hvaða skipi sem er, án takmarkana að því er varðar gerð og stærð skipa og vélarafli þeirra, að uppfylltum öðrum skilyrðum samþykktarinnar.
STCWIII/1: Yfirvélstjóri og 1. vélstjóri	Yfirvélstjóri og 1. vélstjóri á hvaða skipi sem er, án takmarkana að því er varðar gerð og stærð skipa, að uppfylltum öðrum skilyrðum samþykktarinnar.
STCWIII/1: Yfirvélstjóri og 1. vélstjóri	Yfirvélstjóri og 1. vélstjóri á skipum með vélarafli 3000 kW og minna að uppfylltum öðrum skilyrðum samþykktarinnar.

Starfssvið vélstjóra

Um borð í skipum er starfssvið vélstjóra að annast rekstur og viðhald vél- og rafbúnaðar og tryggja, í samvinnu við aðra yfirmenn um borð, að rekstur skipsins fullnægi gildandi lögum og reglum, s.s. um öryggi skipa og mengunarvarnir.

Véla- og tækjabúnaður skipa er mjög fjölbreyttur þar sem skip eru hönnuð til ólíkra hlutverka. Störf vélstjóra eru því víðtæk og spanna starfssvið margra starfsstétta í landi. Vélstjórar hafa á undanförunum árum og áratugum átt greiðan aðgang að störfum í landi, bæði við rekstur og viðhald vélbúnaðar, auk ýmissa stjórnunarstarfa.

Þeir sem ljúka námi til alþjóðlegra atvinnuréttinda og afla sér alþjóðlegra atvinnuskírteina hafa með því öðlast heimild til þess að gegna þeirri stöðu sem atvinnuskírteini veitir þeim rétt til án tillits til gerðar skips, hvar skipið er skráð og þess hafsvæðis þar sem skipið er í förum. Til þess þó að fá heimild til að gegna stöðu á erlendu skipi þarf að koma til samþykki siglingayfirvalda fánaríkis skipsins.

NÁM OG KENNSLA

Inntökuskilyrði

Nemendur, sem innritast í vélstjórnarnám, þurfa að hafa lokið samræmdu grunnskólaprófi með lágmarkseinkunn 5 (meðaltal einkunnar á samræmdu lokaprófi og skólaeinkunnar) í íslensku og stærðfræði. Skólar geta sett frekari kröfur um inntökuskilyrði.

Skipulag vélstjórnarnáms

Vélstjórnarnám skiptist í meginatriðum í fjögur réttindastig sem gefa stighækkandi réttindi til starfa um borð í skipum. Þessi réttindastig, að því er varðar störf á fiskiskipum, varðskipum og öðrum skipum, eru að fullnægðum skilyrðum um siglingatíma og starfsþjálfun:

Námsstig A: (≤ 750 kW)	Nám til réttinda til að gegna stöðu vélavörðar og vélstjóra á skipum með vélarafli 750 kW og minna.
Námsstig B: (≤ 1500 kW)	Nám til réttinda til að gegna stöðu yfirvélstjóra og 1. vélstjóra á skipum með vélarafli 1500 kW og minna og undirvélstjóra á skipum með 3000 kW vélarafli og minna.
Námsstig C: (< 3000 kW)	Nám til réttinda til að gegna stöðu yfirvélstjóra og 1. vélstjóra á skipum með vélarafli minna en 3000 kW.
Námsstig D: (≥ 3000 kW)	Nám til ótakmarkaðra vélstjórnarréttinda.

Til vélstjórnar á skipum 12 metrar og minni og með vélarafli 750 kW eða minna er auk þess krafist menntunar til starfa sem vélavörður.

Að því er varðar farþega- og flutningaskip eru réttindastigin:

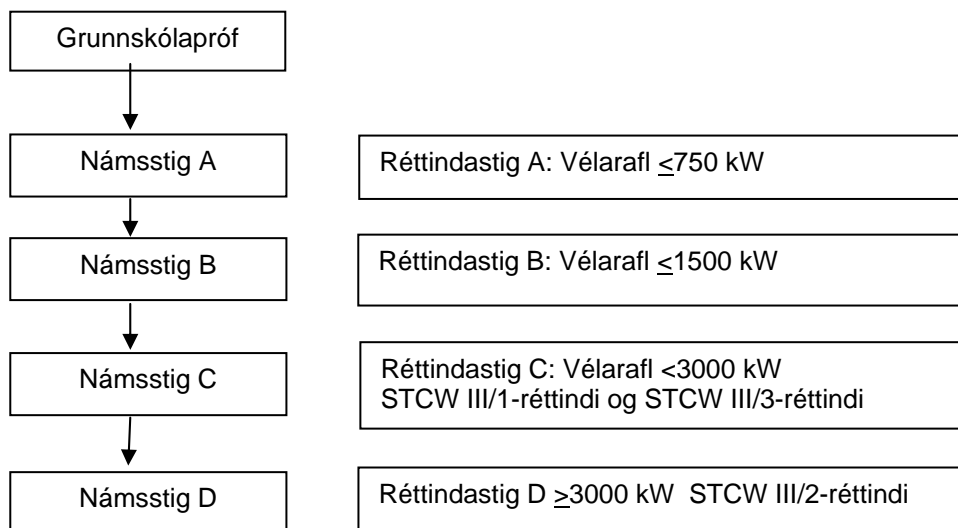
Námsstig C: (< 3000 kW)	Undirvélstjóri, án takmarkana í vélarafli skips, STCW III/1. Yfirvélstjóri og 1. vélstjóri á skipum með vélarafli minna en 3000 kW, STCW III/3.
Námsstig D: (≥ 3000 kW)	Nám til ótakmarkaðra vélstjórnarréttinda STCW III/2.

Námskrá þessi gerir ráð fyrir að námið sé skipulagt samkvæmt áfangakerfi og samræmt námi í öðrum framhaldsskólum eftir megni. Námið hefur þó mjög mikla sérstöðu hvað varðar efnistöð og áherslur.

Námið er skipulagt sem samfellt nám frá grunnskólaprófi að fyllstu vélstjórnarréttindum. Nemendur öðlast réttindi til einstakra skilgreindra atvinnuréttinda á námstímanum eða þegar þeir hafa lokið þeim áföngum sem mælt er fyrir um í brautarlýsingum þessarar námskrár. Ekki er gerð krafa um að nemandi hafi lokið lægra námsstigi til þess að öðlast rétt til að hefja nám á næsta námsstigi, að því undanskildu þó að virða reglur um undanfara og hliðfara í námi.

Stígandi náms

Stígandi námsins er lýst með eftirfarandi.

Á námsstigi D gerir námskrá ráð fyrir að nemendum gefist kostur á að velja sér einn þeirra valáfanga sem í boði er hjá viðkomandi menntastofnun. Þegar um er að ræða fámenna skóla gætu menntastofnanir þurft að takmarka fjölda valáfanga sem í boði eru. Þá gerir námskráin ráð fyrir að á námsstigi D sé nemendum gert að vinna og standa skil á lokaverkefni. Markmið með slíku lokaverkefni er að efla samstarf og tengsl menntastofnana við atvinnulífið. Með því að gefa nemendum kost á að velja sér áfanga og að velja sér áhugaverð viðfangsefni í lokaverkefni er vonast til að nemendum gefist möguleiki á að sérhæfa sig á því sviði vélfræðinnar sem hugur þeirra stendur til.

Starfsþjálfun og siglingatími

Til þess að fá útgefið atvinnuskírteini til starfa á skipum á nemandi eftir atvikum hafa lokið siglingatíma og/eða viðurkenndri verkstæðisþjálfun sem nánar er mælt fyrir um í lögum nr. 76, 2001, um áhafnir íslenskra farþega- og flutningaskipa, og í lögum nr. 30, 2007, um áhafnir íslenskra fiskiskipa, varðskipa og annarra skipa.

Iðnnám í vélvirkjun og kælivélavirkjun

Prófskírteini að loknu vélstjórnarnámi C gildir sem iðnskólaskírteini í vélvirkjun. Að loknu vélstjórnarnámi C og 15 mánaða starfsþjálfun á námssamningi getur nemandi gengist undir sveinspróf í vélvirkjun.

Reglur Umhverfisstofnunar um kröfur til þeirra er fá starfsheitið kæli- og frystivélavirki koma út samhliða Aðalnámskrá framhaldsskóla í kæli- og frystivélavirkjun. Mögulega þurfa nemendur í vélstjórn að bæta við sig áföngum til að geta hlotið starfsheitið kæli- og frystivélavirki.

Iðnnám í rafvirkjun

Til að ljúka fagbóklegum hluta rafvirkjanáms þurfa nemendur, sem lokið hafa vélstjórnarnámi D, að ljúka eftirfarandi áföngum til að fá heimild til að gangast undir sveinspróf í rafvirkjun: Raflagnateikningu (RLT102, 202, 302), Reglugerðum (RER103). Samtals 9 einingar.

Til að gangast undir sveinspróf í rafvirkjun þurfa nemendur auk þess hafa lokið 18 mánaða námssamningi hjá rafvirkjameistara.

Öryggisfræðsla

Til að fá lögskráningu til starfa um borð í skipum þurfa nemendur ljúka grunnnámskeiðum í öryggisfræðslu í samræmi við ákvæði laga nr. 43/1987, um lögskráningu sjómanna. Vélstjórnarnemum skal standa til boða að sækja grunnnámskeið í öryggisfræðslu en aðeins einu sinni á námstímanum.

Gæði menntunar og skólastofnana – vottað gæðastjórnunarkerfi

Námskrá þessi tekur mið af ákvæðum alþjóðasamþykktar um menntun og þjálfun, skírteini og vaktstöðu. Nám, sem veitt er til samræmis við þessa námskrá og sem ráðgert er að veiti réttindi til alþjóðlegra atvinnuréttinda, skal fullnægja öllum viðeigandi ákvæðum Alþjóðasamþykktarinnar um menntun og þjálfun, mönnun og skírteinisútgáfu, STCW-samþykktarinnar um vottað gæðastjórnunarkerfi sem hefur öðlast viðurkenningu Siglingastofnunar Íslands og sem tekur til menntunar og hæfi kennara og prófdómara og námsmats.

NÁMSMAT

Námsmat

Tilgangur námsmats er m.a. að kanna að hve miklu leyti nemandi hefur tileinkað sér markmið og námsefni viðkomandi áfanga. Í kennslunni eru margir möguleikar á því að kanna og meta námsárangur og afkastagetu nemenda. Dæmi um möguleika á útfærslu námsmats eru ýmis verkefni sem unnin eru í kennslustundum eða sem heimavinna. Einnig má nefna hefðbundin próf, skrifleg og verkleg. Eðlilegt er að kennarar nýti sér fjölbreytta framsetningu á námsmati. Í kennsluáætlunum er tiltekið hvernig námsmati skuli hagað. Mikilvægt er að kanna þekkingu nemenda jafnt og þétt yfir námstímann.

Einkunnir

Einkunnir eru gefnar í heilum tölum frá 1–10 og miðast einkunnagjöf einvörðungu við skilgreind námsmarkmið í áfanganum. Lágmarkseinkunn í áfanga er 5, þ.e. 45–54% markmiða náð, og heimilar hún framhald náms í næsta áfanga. Þó er nemandi heimilt að útskrifast, fyrir hvert réttindastigi, með einkunnina 4, þ.e. 35–44% markmiða náð, ef um lokaáfanga (áfanga sem ekki er undanfari að öðrum áfanga á námsbrautinni) er að ræða. Þessir áfangar gefa ekki einingar og því þurfa nemendur að ljúka öðru námi í staðinn. Slíkir áfangar mega ekki hafa meira en 3 einingar í hverju réttindastigi.

Mat á fyrra námi

Nemendur, sem lokið hafa námi í öðrum framhaldsskólum, þurfa að fá námsárangur sinn metinn til eininga áður en þeir hefja vélstjórnarnám í viðkomandi skóla.

Áfangaheiti

Hver áfangi er auðkenndur með þremur bókstöfum og jafn mörgum tölum. Bókstafirnir eru stytting eða skammstöfun á áfangaheitinu. Fremsta talan í áfangaheitinu táknar þá röð sem verður að ljúka áföngunum í. Önnur talan táknar númer áfangans ef um fleiri en einn mögulegan áfanga er að ræða á sama stað í röðinni (t.d. STÆ303 og STÆ323). Ef önnur talan er lág, t.d. 0, er áfanginn samræmdur milli áfangaskólanna. Þriðja talan segir til um einingafjölda áfangans og er vikustundafjöldi áfangans yfirleitt tvöföld sú tala. STÆ323 táknar því: (3) áfanginn er þriðji í röð áfanga, (2) til er annar áfangi (með númerinu 303) í sömu grein sem er einnig 3. áfangi í annarri röð áfanga í sömu námsgrein; (3) þýðir að áfanginn gefur 3 einingar og að kennt sé í 6 stundir á viku.

LOKAMARKMIÐ VÉLSTJÓRNARNÁMS

Meginmarkmið náms í vélstjórnarfræðum er að veita nemendum þann faglega þekkingargrunn og þá verklegu færni að nemendurnir, eftir að hafa öðlast kynni af starfsvettvanginum, séu færir um að hafa með höndum örugga stjórn á vélbúnaði skipa eða á vélbúnaði framleiðslufyrirtækja.

Að loknu námi á nemandi að

- þekkja þau störf og það starfsumhverfi innan starfsgreinarinnar sem hann hefur réttindi til að gegna
- hafa öðlast nægilega þekkingu á vél-, raf- og stjórnþúnaði þeirra skipa sem hann hefur réttindi til starfa á svo að hann geti þjónað þessum þúnaði með öruggum hætti og án þess að öryggi skips eða þeirra sem um borð eru sé stefnt í hættu
- hafa öðlast faglega þekkingu og skilning á hlutverki, uppbyggingu, getu og virkni þess vél-, raf- og stjórnþúnaðar sem gera má ráð fyrir að sé að finna í skipum af þeirri stærð og gerð sem hann hefur öðlast réttindi til að starfa á
- þekkja takmarkanir þess þúnaðar sem hann ber ábyrgð á og geta á hverjum tíma lagt raunhæft mat á ástand hans og hvenær huga þurfi að viðhaldi eða endurnýjun þúnaðarins
- þekkja þær reglur sem gilda um raf- og vélþúnað í skipum og um skyldur og ábyrgð vakthafandi vélstjóra í vélarrúmi skips
- þekkja þær reglur sem gilda um verndun hafs og stranda, um mengunarvarnir, áhrif siglinga á umhverfisþætti og tryggja með viðeigandi ráðstöfunum að farið sé að þeim ákvæðum
- geta beitt réttum og viðeigandi ráðstöfunum þegar hættuástand skapast og geta brugðist skjótt og rétt við bilunum í vél- og rafþúnaði með þeim hætti að öryggi skips sé ávallt sem best tryggt
- geta lesið og skilið teikningar, verklýsingar og önnur gögn, svo sem leiðbeiningar framleiðanda þúnaðar og tækja um notkun þeirra, þjónustu við þau og daglega umsjón
- þekkja helstu efni sem unnið er með um borð í skipum og eiginleika þeirra
- þekkja til þeirra varahluta og rekstrarvara sem tilefni er til þess að hafa tiltæka til að tryggja öruggan rekstur skipa og véla
- þekkja og geta notað algengustu áhöld og tæki til viðhalds og viðgerða
- gera sér grein fyrir mikilvægi góðra samskipta, samvinnu og samstarfs á vinnustað
- kunna skil á öryggisráðstöfunum á vinnustað og mikilvægi heilsuverndar
- þekkja helstu öryggisatriði varðandi umgengni við áhöld, tæki og efni.

NÁMSBRAUTIR TIL VÉLSTJÓRNARNÁMS**Vélstjórnarbraut A $\leq$ 750 kW réttindi****38 ein.****VVA**

Markmið brautarinnar er að mennta þá sem hyggjast afla sér réttinda til starfa á skipum með vélarafl minna en 750 kW og sækjast ekki eftir frekara vélstjórnarnámi. Gert er ráð fyrir að atvinnuþátttaka fram til 18 ára aldurs veiti nemanda þann grunn að hann sé fær um að takast á við nám sem skipulagt er í samræmi við þessa námsbrautarlýsingu. Réttindin fást að fullnægðum skilyrðum um siglingatíma og starfsþjálfun.

Sérgreinar**38 ein.**

Hönnun skipa	HÖS102	2 ein.
Kælitækni	KÆL122	2 ein.
Logsuða	LSU102	2 ein.
Rafmagnsfræði	RAF103 253 353	9 ein.
Rafsuða	RSU102	2 ein.
Heilbrigðisfræði	HBF101	1 ein.
Smíðar	SMÍ104	4 ein.
Stýritækni	STÝ102	2 ein.
Vélfræði	VFR113	3 ein.
Vélstjórn	VST103 204	7 ein.
Viðhald véla	VIR104	4 ein.

Með eðlilegum námshraða er unnt að ljúka þessari námsbraut á tveimur önnum.

Vélstjórnarbraut B ≤ 1500 kW réttindi 126 ein. VVB

Markmið brautarinnar er að veita þeim nemendum, sem ljúka námi, réttindi til að gegna stöðu yfirvéstjóra og 1. vélstjóra á skipum með vélarafli 1500 kW og minna og undirvéstjóra á skipum með 3000 kW vélarafli og minna. Réttindin fást að fullnægðum skilyrðum um siglingatíma og starfsþjálfun. Nemandi, sem kemur beint úr grunnskóla og skráir sig til a.m.k. 1500kW réttinda, öðlast 750kW réttindi eftir 4 annir miðað við eðlilega námsframvindu.

Almennar greinar		21 ein.
Danska	DAN102	2 ein.
Enska	ENS102 202 212	6 ein.
Íslenska	ÍSL102 202	4 ein.
Stærðfræði	STÆ102 122 202 303	9 ein.
Sérgreinar		105 ein.
Eðlis- og efnafræði	NÁT123	3 ein.
Eðlisfræði	EÐL113	3 ein.
Efnafræði	EFN103 203	6 ein.
Efnisfræði	EFM102	2 ein.
Grunnteikning	GRT103	3 ein.
Heilbrigðisfræði	HBF101	1 ein.
Hlífðargassuða	HSU102 202	4 ein.
Hönnun skipa	HÖS102 202	4 ein.
Iðnteikning	ITM113	3 ein.
Kælitækni	KÆL122 202	4 ein.
Logsuða	LSU102	2 ein.
Rafeindatækni	RAT102	2 ein.
Rafmagnsfræði	RAF103 253 353 453	12 ein.
Rafsuða	RSU102	2 ein.
Rennismíði	REN103	3 ein.
Rökrásir	RÖK102	2 ein.
Sjóréttur	SJR102	2 ein.
Smíðar	SMÍ104	4 ein.
Stillitækni	STI103	3 ein.
Stýritækni	STÝ102	2 ein.
Upplýsingar og tölvur	UTN103	3 ein.
Tölvuteikning	TTC103	3 ein.
Umhverfisfræði	UMF102	2 ein.
Vélfræði	VFR113 213	6 ein.
Vélstjórn	VST103 204 304 312 403	16 ein.
Véltækni	VTÆ102	2 ein.
Viðhald véla	VIR104	4 ein.
Viðhaldsstjórnun	VIÐ102	2 ein.

Með eðlilegum námshraða er unnt að ljúka þessari námsbraut á 6 önum.

Vélstjórnarbraut C < 3000 kW réttindi 188 ein. VVC

Markmið brautarinnar er að veita þeim nemendum, sem ljúka námi, réttindi til að gegna stöðu yfirvéltjóra og 1. véltjóra á skipum með vélarafli minna en 3000 kW. Réttindin fást að fullnægðum skilyrðum um siglingátíma og starfsþjálfun.

Almennar greinar		36 ein.
Danska	DAN102	2 ein.
Enska	ENS102 202 212 303 311	10 ein.
Íslenska	ÍSL102 202 212 313	9 ein.
Stærðfræði	STÆ102 122 202 303 403 503	15 ein.
Sérgreinar		152 ein.
Bókfærsla	BÓK 102	2 ein.
Burðarþol	BUR 102	2 ein.
Eðlis- og efnafræði	NÁT123	3 ein.
Eðlisfræði	EÐL113 213	6 ein.
Efnafræði	EFN103 203	6 ein.
Efnisfræði	EFM102	2 ein.
Grunnteikning	GRT103	3 ein.
Heilbrigðisfræði	HBF101	1 ein.
Hlífðargassuða	HSU102 202	4 ein.
Hönnun skipa	HÖS102 202	4 ein.
Iðnteikning	ITM113	3 ein.
Kælitækni	KÆL122 202 302	6 ein.
Logsuða	LSU102	2 ein.
Rafeindatækni	RAT102 253	5 ein.
Rafmagnsfræði	RAF103 253 353 453 464 554	20 ein.
Rafsuða	RSU102	2 ein.
Rekstrarhagfræði	REK 103	3 ein.
Rennismíði	REN103 202	5 ein.
Rökrásir	RÖK102 202	4 ein.
Sjóréttur	SJR102	2 ein.
Smíðar	SMÍ104 204	8 ein.
Stillitækni	STI103 203	6 ein.
Stjórnun	STJ102	2 ein.
Stýritækni	STÝ102	2 ein.
Upplýsingar og tölvur	UTN103	3 ein.
Tölvuteikning	TTC103	3 ein.
Umhverfisfræði	UMH102	2 ein.
Vélfræði	VFR113 213 313 412	11 ein.
Vélstjórn	VST103 204 304 312 403	16 ein.
Véltækni	VTÆ102 122 202	6 ein.
Viðhald véla	VIR104	4 ein.
Viðhaldsstjórnun	VIÐ102	2 ein.
Vökvatækni	VÖK102	2 ein.

Með eðlilegum námshraða er unnt að ljúka þessari námsbraut á 9 önum.

Vélstjórnarbraut D, ótakmörkuð vélstjórnarréttindi 208 ein. VVD

Markmið brautarinnar er að veita þeim nemendum, sem ljúka námi, ótakmörkuð vélstjórnarréttindi. Réttindin fást að fullnægðum skilyrðum um siglingatíma og starfsþjálfun.

Almennar greinar		36 ein.
Danska	DAN102	2 ein.
Enska	ENS102 202 212 303 311	10 ein.
Íslenska	ÍSL102 202 212 313	9 ein.
Stærðfræði	STÆ102 122 202 303 403 503	15 ein.
Sérgreinar		172 ein.
Bókhald	BÓK102	2 ein.
Burðarþol	BUR102	2 ein.
Eðlis- og efnafræði	NÁT123	3 ein.
Eðlisfræði	EÐL113 213	6 ein.
Efnafræði	EFN103 203	6 ein.
Efnisfræði	EFM102	2 ein.
Grunnteikning	GRT103	3 ein.
Heilbrigðisfræði	HBF101	1 ein.
Hlífðargassuða	HSU102 202	4 ein.
Hönnun skipa	HÖS102 202	4 ein.
Iðnteikning	ITM113	3 ein.
Kælitækni	KÆL112 202 302 402	8 ein.
Logsuða	LSU102	2 ein.
Rafeindatækni	RAT102 253 352	7 ein.
Rafmagnsfræði	RAF103 253 353 453 464 554 564	24 ein.
Rafsuða	RSU102	2 ein.
Rekstrarhagfræði	REK 103	3 ein.
Rennismíði	REN103 202	5 ein.
Rökrásir	RÖK102 202	2 ein.
Sjóréttur	SJR102	4 ein.
Smíðar	SMÍ104 204	8 ein.
Stillitækni	STI103 203	6 ein.
Stjórnun	STJ102 202	4 ein.
Stýritækni	STÝ102	2 ein.
Upplýsingar og tölvur	UTN103	3 ein.
Tölvuteikning	TTC103	3 ein.
Umhverfisfræði	UMH102	2 ein.
Vélfræði	VFR113 213 313 412 513	14 ein.
Vélstjórn	VST103 204 304 312 403	16 ein.
Véltækni	VTÆ102 122 202 212	8 ein.
Viðhald véla	VIR104	4 ein.
Viðhaldsstjórnun	VIÐ102	2 ein.
Vökvatækni	VÖK102	2 ein.
Valáfangi		2 ein.
Lokaverkefni		3 ein.

Með eðlilegum námshraða er unnt að ljúka þessari námsbraut á 10 önnum.

Eftirfarandi áfangar eru staðlaðir valáfangar:

Enska	ENS403
Rafmagnsfræði	RAF562
Stærðfræði	STÆ523
Stjórnun III	STJ302
Gufuaflvélar	GUF102
Orkufræði	ORK102

Þá skal nemendum standa til boða, ef aðstæður leyfa, að velja sem valáfanga þá áfanga sem eru í námskrá til skipstjórnarnáms til námsstigs C og D.

Vélstjórnarnám – smáskip með vélarafli ≤ 750 kW – vélavörður VVS**Sérgreinar**

Aðalvél	32 kennslust.
Drifbúnaður og stýri	8 kennslust.
Vélakerfi	12 kennslust.
Rafkerfi	8 kennslust.
Lög og reglur	4 kennslust.
Viðhald, varahlutir og verkfæri	2 kennslust.
Vökvakerfi	6 kennslust.
Vetrageymsla	1 kennslust.
Algengar bilanir og viðbrögð við þeim	8 kennslust.
Reglubundið viðhald	4 kennslust.
Samtals	85 kennslust.

Um er að ræða bóklegt og verklegt nám. Verklegi þátturinn felst í almennri vélstjórn og bilanagreiningu og skal tilsvara 16 kennslustundum.

Námið veitir réttindi til að vera vélavörður á skipi með 750 kW vél og minni og 12 metrar og styttra að skráningarlengd. Sjá nánari lýsingu á náminu í viðauka I.

Að loknu 7 eininga fagtengdu viðbótarnámi öðlast hann rétt til að vera yfirvéltjóri á skipi með 750 kW vél og minni og 24 metrar og styttra að skráningarlengd að loknum tilgreindum siglingatíma.

ÁFANGALÝSINGAR

BÓK102 Bókfærsla

Svið: Skipstjórnarsvið, skipstjórnarnám B

Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám C

Undanfari: Enginn

Áfangalýsing

Í þessum byrjunaráfanga er fjallað um bókhaldshringrásina og helstu reglur tvíhliða bókhalds. Fjallað er um grundvallarhugtökin eignir, skuldir, gjöld og tekjur. Lögð er áhersla á að nemendur verði færir um að annast almennar færslur í dagbók, hafi skilning á uppgjöri og geti sett fram efnahags- og rekstrarreikning. Nemendum er veitt innsýn í notkun flestra reikninga sem telja má til grunnreikninga í fjárhagsbókhaldi. Nemendum er gerð grein fyrir tilgangi bókhalds og kynnt helstu lög um bókhald og virðisaukaskatt.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki grundvallarhugtök tvíhliða bókhalds
- geti hafið bókhald með hliðsjón af fyrirleggjandi efnahagsreikningi eða stofnun fyrirtækis
- geti fært einfaldar dagbókarfærslur
- geti stillt upp prófjöfnuði
- geti afritað í viðskiptamannabók samkvæmt skuldunauta- og lánardrottnafærslum í dagbókinni
- geti fært niðurstöður dagbókar í aðalbók
- geti gert upp viðskipti fyrir ákveðið tímabil
- geti gert lagfæringar á bókhaldinu með hliðsjón af einföldum athugasemdum, svo sem varðandi afskriftir, birgðatalningu, fyrir fram og ógreiddan kostnað og fleira
- geti gert upp virðisaukaskatt og læri að nota uppgjörsgögn þar að lútandi
- sé fær um að setja upp rekstrar- og efnahagsreikning í lok reikningstímabils að teknu tilliti til athugasemda og lokafærslna

Efnisatriði

Grunnhugtök bókfærslu, debet, kredit, eignir, skuldir, gjöld og tekjur, bókhaldshringrás, tvíhliða bókhald, bókhaldsreikningar, dagbók, aðalbók/höfuðbók, viðskiptamannabók, launabókhald, reikningsjöfnuður, rekstrarreikningur, efnahagsreikningur, FOB- og CIF-skilmálar, bókhaldslög, virðisaukaskattslög, fylgiskjöl, millifærslur, athugasemdir, lokafærslur, álagning, víxlar, vextir, afskriftir, söluhagnaður/tap eigna.

Námsmat

Námsmat felst annars vegar í skriflegu prófi sem byggist á markmiðum áfangans og hins vegar símati sem meðal annars getur falist í skyndiprófum, verkefnum, mati á ástundun og virkni. Mikilvægt er að kanna þekkingu nemenda jafnt og þétt yfir námstímamann.

BUR102 Burðarþol

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám C

Undanfari: EÐL113

Áfangalýsing

Nám í þessum áfanga á að veita nemendum undirstöðuþekkingu í burðarþolsfræðum að því marki að þeir geti notað burðarþolsútreikninga til að ákvarða stærð og styrk ýmissa vélarhluta.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki eiginleika helstu málma við tog- eða þrýstiálag
- þekki grundvallaratriði jafnvægisfræðinnar
- þekki fjöðrun í efnun og lögmál Hooks
- þekki hvað átt er við með togspennu, þrýstispennu og skurðarspennu
- þekki aðferðir við að reikna út spennur í bitum
- þekki skurðkrafta og boggunarvægislínurit fyrir burðarálag á bita
- þekki flatar- og viðnámsvægi bita
- þekki Euler-reikniregluna og beitingu hennar við útreikninga á álag á súlur
- geti reiknað út togspennur, þrýstispennur og skurðarspennur í einföldum þversniðum
- geti reiknað út skurðkrafta og boggunarvægi fyrir einfalda bita
- geti reiknað út flatar- og viðnámsvægi fyrir ýmis bitaþversnið
- geti reiknað út spennur í einföldum bitum
- geti reiknað út styrk í súlum á grundvelli Euler-reiknireglunnar

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

EFM102 Efnisfræði

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám A

Undanfari: Enginn

Áfangalýsing

Nemendur öðlast þekkingu til að velja stál og meðhöndla það á réttan hátt við vinnu sína. Þeir læra að notfæra sér staðla til þess að finna réttan málm fyrir þau verk sem þeir vinna að hverju sinni. Þeir þekkja grunnatriði í framleiðslu á járn og stáli, formun þess og mótun, framleiðslu á steypujárni, steypuáli og öðrum málmum, bræðslu og storknun, eiginleika og notkun, svo og varmameðhöndlun á stáli.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki skilgreiningar á járn, stáli, járnsteypu, ryðfríu stáli, áli og öðrum málmum
- þekki járnsteypu, flokka hennar og eiginleika
- þekki framleiðsluferli stáls, hvað er gert og í hvaða tilgangi
- þekki uppbyggingu stáls, galla í atómbyggingu og áhrif galla
- þekki skil á hersluaðferðum, skilyrðum og stöðlum
- þekki vinnsluhæfni stáls
- þekki almenna vinnslu stáls, þ.m.t. herslu, suðuhæfni, kosti og ókosti álmelma og ryðfrís stáls
- þekki helstu kosti og ókosti áls og ryðfrís stáls
- geti lesið úr stöðlum
- geti valið stál, ryðfrítt stál, ál og aðra málma eftir stöðlum og ákveðið hvaða efni hentar best fyrir mismunandi aðstæður og notkun
- geti sagt til um herslumöguleika
- geti ákveðið hvort hagkvæmt sé að steypa hlut eða vinna hann úr stáli
- geti sagt til um áhrif mismunandi álags á efnið
- geti valið á milli smíðastáls, áls og ryðfrís stáls

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

ENS311 Enska

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám C

Undanfari: ENS212

Áfangalýsing

Með námi í þessum áfanga á nemandi að öðlast þjálfun í að nota enskt málfar og í notkun hugtaka og orðasamanbanda sem tengjast vélbúnaði skipa og sem notuð eru við alþjóðlegar siglingar. Einnig á að þjálfna færni nemenda í enskri tungu þannig að þeir geti tjáð sig með eðlilegum hætti í samskiptum við þjónustuaðila, birgja, framleiðendur búnaðar og eftirlitsmenn. Þannig geti hann gert fulla grein fyrir óskum sínum eða kröfum um aðstoð eða viðgerðir og skilið það efni sem fyrir hann er lagt og varðar störf hans sem vélstjóra. Í lok áfangans á nemandi að hafa öðlast staðgóðan orðaforða í fagtengdri ensku með lestri texta um vélbúnað, verkfæri og siglingar.

Áfangamarkmið

Nemandi

- geti skilið og tjáð sig í við eftirlitsaðila, fulltrúa flokkunarfélaga og þjónustuaðila
- geti lesið og notað leiðbeiningar frá framleiðendum tækja og búnaðar
- geti skilið þær reglur sem skrifaðar eru á ensku og lúta að kröfum til vélbúnaðar og vélstjórnar
- geti skrifað skýrslur um sjóferðir/atvik sem gera þarf grein fyrir

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

GRT103 Grunnteikning

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám B

Undanfari: Enginn

Áfangalýsing

Í áfanganum er lögð áhersla á að nemendur öðlist almenna undirstöðuþekkingu og þjálfun í teiknifræðum. Áfanginn skiptist í tvo meginefnisþætti. Í fyrsta efnisþætti er fjallað um fallmyndun og þeim seinni ásmyndun og fríhendis teikningu. Í áfanganum er gert ráð fyrir að nemendur öðlist færni í meðferð og notkun mæli- og teikniáhalda, myndrænni vinnu með viðfangsefni starfsgreina, lestur teikninga og fái grunnþjálfun í gerð vinnuteikninga og þrívíðra rissteikninga. Áfanginn er undirbúningur fyrir áframhaldandi nám í teiknifræðum og lestri vinnuteikninga.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki upplýsingamiðlun og þjálfist í henni með tæknilegum teikningum
- þjálfist í að hugsa af nákvæmni um og vinna myndrænt með viðfangsefni starfsgreina, s.s. hönnunar og iðngreina
- fái almennan undirbúning fyrir fagbundið teikninám og annað fagnám starfsgreina, s.s. hönnunar og iðngreina
- þjálfist í notkun teikni- og mæliáhalda
- hafi almenna undirstöðuþekkingu og færni í lestri, gerð einfaldra tæknilegra vinnuteikninga og gerð einfaldra þrívíðra teikninga
- hafi þekkingu og færni í að teikna fríhendis
- hafi þekkingu og færni til að skipuleggja, árita og ganga frá einföldum tæknilegum teikningum og miðla upplýsingum á skilvirknan hátt
- fái undirbúning undir frekara nám í teiknifræðum

1. efnisþáttur: Fallmyndun I, u.þ.b. 9/14 að umfangi áfangans.

Nemandi

- geti lesið og skilið hornrétt fallmyndum ásamt sneiðmyndum af einföldum hlutum
- kunni gerð vinnuteikninga með teikniáhöldum af einföldum hlutum með hornréttum fallmyndum og sneiðmyndum ásamt málsetningum í tilteknum mælikvarða, skv. reglum, stöðlum og venjum
- hafi gott vald á skipulagningu vinnublaðs, áritun með teiknskrift og frágangi einfaldra vinnuteikninga skv. reglum, stöðlum og venjum

2. efnisþáttur: Ásmyndun og frihendisteikning I, u.þ.b. 5/14 að umfangi áfangans

Nemandi

- geti teiknað ásmyndir (fram-skámyndir með 0°-90°-45° áshalla, ofan-skámyndir með 60°-90°-30° áshalla og/eða samkvarða-myndir með 30°-90°-30° áshalla) með teikniáhöldum af einföldum hlutum, skv. reglum, stöðlum og venjum, þannig að vinna megi eftir þeim
- geti teiknað ásmyndir (fram-skámyndir, ofan-skámyndir og/eða samkvarða-myndir) fríhendis á auð vinnublöð af einföldum hlutum, skv. reglum stöðlum og venjum, þannig að vinna megi eftir þeim
- hafi gott vald á skipulagningu vinnublaðs, málsetningu, áritun með teiknskrift og frágangi ásmynda, skv. reglum, stöðlum og venjum, þannig að vinna megi eftir þeim

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

HBF101 Heilbrigðisfræði

Svið: Skipstjórnarsvið, skipstjórnarnám A

Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám A

Undanfari: Enginn

Áfangalýsing

Að loknu námi í áfanganum á nemandi að hafa öðlast þekkingu og færni til að veita skyndihjálp við bráðasjúkdómum eða slysum, geta lagt mat á ástand hins sjúka eða slasaða, geta búið um áverka og búið sjúkling undir flutning til læknis. Nemandinn á að öðlast þekkingu á innihaldi lyfjakistu, þekkja þau lyf sem þar eru, áhrif þeirra og aukaverkanir, geta gefið sýklalyf og verkjalyf og veitt lyfjagjöf í samráði við lækni. Nemandinn þarf einnig að geta búið um minniháttar sár og stöðvað minniháttar blæðingar.

Áfangamarkið

Nemandi

- þekki vefjabýggingu líkamans og helstu líffærakerfi
- þekki algengustu sjúkdóma sem skyndilega geta gert vart við sig
- þekki viðbrögð við sjúkdómum og slysum um borð
- þekki hvaða ráðstafanir skuli gera áður en hreyft er við þeim sem hefur slasast við fall
- þekki aðferðir við að leggja mat á ástand sjúklings
- þekki aðgerðir og rétt viðbrögð við slysum, svo sem líkamlegum áverka, losti, eitrunum, ofkælingu og bruna
- þekki þá þætti sem huga þarf að þegar búið er um áverka
- þekki gildi sótthreinsunar og nauðsyn þess að þvo sár og skipta um umbúðir
- þekki líkamlega og andlega aðhlynningu sjúklings eftir slys, þ.m.t. þeirra sem bjargað er úr sjávarháska

- þekki viðbrögð við slysum um borð í skipum þar sem talið er að eiturefni hafi borist úr umbúðum
- geti beitt aðferðum við lífgunartilraunir, þar með talið súrefnisgjöf
- geti beitt hjartahnoði og veitt aðstoð við hjartastopp
- geti búið um einföldustu beinbrot til bráðabirgða
- geti sprautað sjúkling í æð
- geti mælt blóðþrýsting

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

HÖS102 Hönnun skipa

Svið: Skipstjórnavið, skipstjórarnám A

Vélstjórnavið, vélstjórarnám A

Undanfari: Enginn

Áfangalýsing

Í þessum áfanga er fjallað með mjög almennum hætti um skipið og einstaka hluta þess, m.a með tilliti til nafngifta og þeirra hlutverka sem einstök stoðkerfi um borð í skipum gegna. Til þess að skip geti sinnt og fullnægt tilteknum hönnunarkröfum þurfa þau að fullnægja fjölbreytilegum hönnunar-, rekstrar-, öryggis- og aðbúnaðarkröfum. Kynna á nemendum teikningar af fyrirkomulagi skipa, teikningar af dæmigerðu geymafyrirkomulagi, teikningar af brunaniðurhólfun og dæmigerðar kerfisteikningar af vélbúnaði og rafbúnaði skipa. Veita á nemendum almenna undirstöðuþekkingu um gerð, fyrirkomulag og búnað skipa með tilliti til þess hlutverka sem þeim er ætlað að gegna, um hönnun þeirra með tilliti til styrks, flothæfni, farsviðs og ytri umhverfisþátta og um helstu stoðkerfi þeirra með tilliti til vélbúnaðar og raforku. Æskilegt er að hluti kennslunnar fari fram um borð í skipi þar sem nemendur kynna sér fyrirkomulag þess og búnað.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki helstu tegundir skipa og hlutverk þeirra
- þekki helstu hugtök og nafngiftir varðandi einstaka skipshluta, búnað skipa og veiðarfæri
- þekki þá umhverfisþætti sem ráða álagi á bol og þilför skipa og hafa áhrif á styrk þeirra
- þekki burðargetu skipa, mestu leyfilegu hleðslu, særými og þá krafta sem virka á bol skipa
- þekki álag á skipsbol vegna mismunandi þyngdar- og uppdrifskrafta og dreifingar þeirra
- þekki áhrif vinds og öldu á skip, hreyfingar þess, mótvægisáðgerðir og hættur sem eru samfara siglingu á lensi
- þekki áhrif ísingar á skip og stöðugleika þeirra
- þekki áhrif aukinnar hleðslu skips og djúpristu á álag og styrk bols
- þekki staðbundið álag sem veiðarfæri og veiðarfærabúnaður geta haft á skipsbol og þilför
- þekki gildi og nauðsyn vatnspéttrar niðurhólfunar skipa, áhrif þess ef vatnspétt skilrúm reynast ekki þétt og reglur sem um það gilda
- þekki gildi og nauðsyn brunaniðurhólfunar í skipum og reglum sem þar um gilda
- þekki þann vélbúnað sem myndar framdrifsbúnað skipa, hlutverk búnaðarins, afköst og þau stoðkerfi sem þarf til þess að búnaðurinn starfi eðlilega
- þekki raforkuframléiðslu skipa, afköst, uppbyggingu rafkerfis og helstu neytendur
- þekki stýrisbúnað skipa, virkni búnaðarins og reglur sem gilda um neyðarstýrisbúnað

- þekki helstu véla- og lagnakerfi í skipum, hlutverk þeirra, uppbyggingu, virkni og helstu einingar sem mynda slík kerfi
- þekki reglur sem gilda um austurkerfi skipa, sjó-, bruna-, slökkvi- og kælikerfi skipa
- þekki fyrirkomulag akkerisbúnaðar skipa, legufæra og dráttarbúnaðar
- þekki helsta veiðarfærabúnað fiskiskipa og þann búnað sem notaður er við mismunandi veiðiaðferðir
- þekki nauðsynlegar ráðstafanir sem tryggja að sjór komist ekki í vatnsþétt rými skipsins eða geti komist á milli einstakra vatnsþéttra rýma eða safnist fyrir á þilfari skips
- þekki fyrirkomulag við meðferð afla og frágang í lestum skipa
- þekki helsta öryggisbúnað skipa, virkni hans og notkun
- þekki lög og reglur sem gilda um eftirlit með skipum, um stafsemi Siglingastofnunar Íslands, viðurkenndra skoðunarstöðva, flokkunarfélaga, faggiltra skoðunaraðila með búnaði skipa og um þau skírteini sem gefin eru út til að skip megi vera í förum
- þekki lög og reglur um skráningu skipa og merkingar á skipum til auðkenningar

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

HÖS202 Hönnun skipa

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám B

Undanfari: HSK102

Áfangalýsing

Að loknu námi í þessum áfanga á nemandi að hafa kynnst og öðlast skilning á grunnþáttum skipahönnunar og þeim lögmálum sem skip þurfa að lúta til þess að þau teljist örugg og fullnægi helstu hönnunarkröfum um burðargetu og hagkvæmni í rekstri. Í áfanganum á nemandi að öðlast þekkingu á álagi frá sjó og farmi á skipsbol og þilför, skilning á samspili særýmis og friborðs gagnvart eigin þyngd skips og hleðslu þess. Nemandinn á að hafa skilning á þeim kröftum sem ráða stöðugleika skipa, þeim þáttum sem hafa áhrif á stöðugleikann og hvernig samspili þessara krafta háttar fyrir mismunandi gerðir og hleðslu skipa.

Nemandinn öðlast þekkingu og skilning á þeim þáttum sem ráða siglingamótstöðu skipa, þeim þáttum sem geta haft áhrif á mótstöðuna og geta lagt mat á aflþörf skips og gerðar skrufubúnaðar á grundvelli mótstöðuferils til að ná tilteknum ganghraða. Á grundvelli upplýsinga um mótstöðuferil skips getur nemandi geta lagt mat á eldsneytisnotkun við mismunandi ganghraða.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki grundvallarhugtök og heiti særýma, hleðslu og stöðugleika skipa
- þekki grunnþætti skipahönnunar
- þekki þá þætti sem ráða siglingamótstöðu skipa og hvernig sú mótstaða er háð hraða skipsins
- geti skilgreint helstu hugtök stöðugleikans
- geti dregið upp stöðugleikaferil
- geti útskýrt hvaða þættir hafa áhrif á legu stöðugleikaferils og þau skilyrði sem þurfa að vera til staðar til að skip teljist öruggt
- geti reiknað gróflega út áhrif óhefts yfirborðs vökva og áhrif þess á stöðugleika skipa

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

ITM113 Iðnteikning

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám B

Undanfari: GRT103

Áfangalýsing:

Nemendur eiga að öðlast þjálfun í lestri og gerð fagteikninga samkvæmt gildandi stöðlum og reglum um véla- og málmsmíðateikningar. Nemendur verða færir um að lesa og vinna eftir teikningum á vinnustað. Þeir geta teiknað og útfært smíða- og lagnateikningar fyrir einstök verkefni.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki staðla sem gilda um teikningagerð
- þekki tákni og merkingar á teikningum, þ.e. hvaða upplýsingar þær hafa að geyma
- þekki mælikvarða sem algengir eru í smíða- og lagnateikningum
- þekki strikagerðir og strikabykkir á teikningum og merkingar þeirra
- þekki reglur um málsetningar teikninga og notkun teiknileturs
- þekki framsetningu sniða og varpanir
- þekki skástrikanir
- þekki samsetningateikningar
- þekki merkingu vinnslumerkja, málvika, suðufúga og suðutákna
- þekki grundvallarreglur við gerð útflatningsteikninga
- þekki grundvallarreglur við gerð ísómetrískra teikninga og kerfismynda
- þekki gerð samsettra teikninga og íhlutalista þeirra
- geti lesið og teiknað almennar teikningar sem gerðar eru eftir gildandi stöðlum um teikningar
- geti valið stærð teiknipappírs, staðsett teikningu, ákvarðað hæfilegan mælikvarða og aðra uppsetningu, sett inn nauðsynleg snið og málsett teikningu svo að hún sé nothæf til að smíða eftir
- geti teiknað stöðluð form fyrir staðlaða íhluti samkvæmt upplýsingum framleiðenda (legur, pakkningar, tannhjól o.s.frv.)
- geti teiknað útflatninga af sívalningum, strendingum, píramíðum og breytistykkjum úr sívölu í réttthyrnt
- geti teiknað ísómetrískar teikningar af vélahlutum og kerfismyndir
- geti gert efnis- og tækjalista eftir teikningum

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

KÆL122 Kælitækni

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám A

Undanfari: Enginn

Áfangalýsing

Í þessum áfanga öðlast nemandinn þekkingu á undirstöðuatriðum varmafræðinnar, á uppbyggingu kælikerfa, þeim einingum sem mynda kælikerfi og hlutverki hinna einstöku þátta þeirra. Fjallað er um mælieiningar í kælitæki, varmaflutning (leiðni, ferjun og geislun), eðlisvarma efna, ástandsþreitingar efna, helstu hugtök kælitækninnar, hx- og log ph-línurita og notkun þeirra í kælitækni. Fjallað er um einföld kælikerfi eins og þau sem notuð eru í ísskápum og sambyggðum ísskápum og frystum, um notkun kælingar við varðveislu

matvæla, einlínummyndir fyrir einföld kælikerfi og helstu táknumyndir, stjórnun einfalds kælikerfis. Notkun mælubrettis er útskýrð, lekaleit í kælikerfum með leitarlampa, afhrímingu kælikerfa og orsakir hrímmyndunar. Algengum reikniaðferðum er beitt þar sem við á. Fjallað er um frystingu og kælingu matvæla og áhrif á eiginleika þeirra. Fjallað er um efnafræði kælimiðla, förgun þeirra og óæskileg áhrif á umhverfið.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki þann fræðigrunn sem kælitækni byggist á, þ.m.t. feril kælimiðils í kælikerfi og notkun hx- og log ph-línurita
- þekki mismunandi tegundir kælimiðla og eiginleika þeirra
- þekki gerð og uppbyggingu lítilla kælikerfa
- þekki helstu eðlisfræðihugtök varmafræðinnar, s.s. varmaleiðni, varmaflutning, eimun, þéttingu og uppsuðuhitastig
- þekki gildi kælingar og frystingar við að viðhalda gæðum matvæla og áhrifum kælingar og frystingar á gæði þeirra
- þekki táknumyndir sem notaðar eru við teikningar af kælikerfum
- geti lesið teikningar af kælikerfi
- geti reiknað einföld dæmi með hjálp hx- og hp-línurita
- geti stjórnað einföldu kælikerfi
- geti notað handbækur
- geti leitað að leka á litlum kælikerfum

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

KÆL202 Kælitækni

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám B

Undanfari: KÆL122

Áfangalýsing

Nemendur öðlast ítarlegri þekkingu á mismunandi tegundum og eiginleikum kælimiðla, s.s. vatns, ammoníaks, kolsýru, vetniskolefni (própan og ísobútan), klórflúorkolefni, vetnisklórflúorkolefni, og vetnisflúorkolefni. Fjalla á um takmarkanir og notkunargildi þessara kælimiðla og umhverfisáhrif þeirra. Fjallað er nánar um hringferil kælikerfis með aðstoð log ph-línurita og gera útreikninga með tilliti til yfirhitunar, undirkælingar og þjöppunar kælimiðils. Einnig á að fjalla um þrýstifall í lögnum, stærð og afköst varmaskipta á soglögn, afköst kælivéla, afköst blásara (eims), varmaleiðni, varmamótstöðu, heildarvarmamótstöðu, varmastuðla, varmabera og hitafall.

Nemendur setja saman og tengja einfalt kælikerfi, lofttæma það og setja á það kælimiðil og prófa virkni kerfis og stýringar. Að því loknu á að tæma kælikerfið og taka það í sundur. Nemendur víra upp segullíðastýringu fyrir minni frystikerfi með lítilli iðntölvu. Stýringuna á að mæla út og prófa virkni hennar ásamt því að finna bilanir með mælingum.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki helstu gerðir kælimiðla, eiginleika þeirra og notkun
- þekki hegðun kælimiðla í hringrás kælikerfis við breytilegar aðstæður í kerfinu
- þekki hvernig kælikerfi er sett upp ásamt segullíðastýringu
- þekki hvernig prófa skal kælikerfi og virkni þess
- þekki umhverfisáhrif mismunandi tegunda kælimiðla
- þekki varmamótstöðu kælimiðla
- þekki uppbyggingu og virkni stýrikerfis fyrir kælikerfi
- geti sett saman einfalt kælikerfi og tekið það í sundur
- geti sett kælimiðil á kælikerfi

- geti sett upp stýringu fyrir kælikerfi
- geti tæmt kælimiðil af kælikerfi
- geti mælt upp segullíðastýringu og fundið bilanir
- geti reiknað út alla helstu þætti kælikerfis

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

KÆL302 Kælitækni

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám C

Undanfari: KÆL202

Áfangalýsing

Fjalla á um mismunandi gerðir búnaðar til kælingar, s.s plötufrysta, lausfrysta, skelískerfi, varmadælukerfi, RSW-kerfi, þrepakælikerfi, lofttemprunarkerfi, kerfi með mörgum kæliýmum og pressum (t.d. frystigeymsla eða skip), gámakerfi, og kerfi sem þurfa að ná mjög lágu hitastigi. Umfjöllunin á að taka til heitgasafhrímingar, hegðunar lofts í kæligeymslum og í lofttemprunarkerfum (þornun og raka útfellingar), íhluta í kælikerfum og hlutverks þeirra, virkni og stillingar þeirra, s.s. kæliþjappa, þensluloka, þurrkara, sjónglasa, olíuskilja, mótpírýstiloka, seguloka o.fl. Nemendur kynnast þækilkerfum, kolsýrukerfum, ammoníakskerfum og til þeirra nauðsynlegu öryggisþátta sem einkenna rekstur kælikerfa. Fjallað er um helstu reglugerðir varðandi kælitækni og umhverfismál.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki helstu tegundir kælibúnaðar, s.s. plötufrysta, lausfrysta, skelískerfi, krapakerfi, varmadælukerfi, SRW-kerfi, þrepakerfi, fallkerfi, kælipressur og gámakerfi
- þekki tilgang og framkvæmd heitgasafhrímingar
- þekki staðla og reglur um kælimiðla og endurnýtingu þeirra
- þekki rakaútfellingar og lausnir
- þekki íhluti helstu tegunda kælikerfa
- þekki kolsýru sem kælimiðil og búnað við slík kerfi
- þekki ammoníak sem kælimiðil og búnað við slík kerfi
- þekki öryggismál er varða kælikerfi
- geti brugðist rétt við hættum sem geta skapast við rekstur kæli- og frystikerfa
- geti sett upp búnað sem dregur úr hrímmyndun í kæli- og frystikerfum
- geti stillt yfirhitun kælikerfis á þenslulokum
- geti afhrímað með heitgasi
- geti sagt til um við hvaða aðstæður einstakir kælimiðlar og búnaður hentar best

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

KÆL402 Kælitækni

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám D

Undanfari: KÆL302

Áfangalýsing

Í áfanganum á að fjalla um hönnunar- og rekstrarþætti stórra sem smærri kælikerfa, viðeigandi kælimiðla þeirra, uppsetningu og gangsetningu kælikerfa, stillingu þeirra, viðhald og bilanaleit. Fjallað er um kæli- og frystiafköst kælikerfa, kælihraða og hitastig, áhrif loftskipta og einangrunar. Gangsetning án álags, stöðvun og tómsog, öryggi við endurnýjun

kerfishluta og íhluta ásamt því að greina á bilanir og orsakir þeirra í rafkerfi, þjöppum, eimsvala, eimi, þensluloka, olíu, lofti og kælimiðli.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki alla helstu þætti í rekstri kæli- og frystikerfa
- þekki aðferðir við að ákveða stærð og afköst íhluta
- þekki alla helstu þætti við hönnun, uppsetningu, gangsetningu og viðhald kæli- og frystikerfa
- þekki uppsetningu kerfislýsinga og viðhaldsáætlana
- þekki aðferðir við bilanagreiningu kæli- og frystikerfa
- þekki stjórnun og reglun kæli- og frystikerfa
- geti rekið uppbyggingu kælikerfis og greint alla þætti þess
- geti sett upp stjórnbúnað fyrir kæli- og frystikerfi
- geti annast bilanagreiningu á kæli- og frystikerfum
- geti metið ástand olíu á kælikerfi
- geti stillt kæli- og frystikerfi þannig að kerfið starfi eðlilega og nái réttum afköstum
- geti annast viðgerðir á kælikerfum með öruggum hætti
- geti leiðbeint um hættur samfara rekstri og viðhaldi kælikerfa

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

LSU102 Logsuða

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám A

Undanfari: Enginn

Áfangalýsing

Nemendur læra að umgangast gashylki, logsuðu- og logskurðartæki. Þeir læra að fylgja suðulýsingu, logsjóða plötujárn í suðustöðum PA, PG og PF með I-rauf. Þeir eiga geta lóðað og logskorið frihendis og kunna að bregðast rétt við ef hættu ber að höndum.

Áfangamarkmið

Nemendur

- þekkja gashylkin, meðferð þeirra, lit og toppventla
- þekkja notkunarsvið asetýlens og súrefnis
- þekkja suðulogann, blöndu hans og hitastig
- þekkja áhrif kolandi loga, súrefnisríks og hlutlauss loga á suðupollinn
- þekkja gerðir raufa og samsetningar og áhrif þeirra á spennu
- þekkja af hverju ekki er hægt að logskera alla málma
- þekkja virkni lóða og lóðdufts
- þekkja staðalinn ÍST EN 287-1 um hæfnispróf
- þekkja staðalinn ÍST EN 25 817 um mat á suðum og suðugalla
- geta sett upp mæla á hylki, slöngur og sköft
- geta stillt réttan vinnuþrýsting og valið suðuspíssa samkvæmt efnisþykkt
- geta soðið 1-3 mm plötustál með I-rauf í PA, PF og PG
- geta notað suðulód og lóðduft
- geta logskorið stál frihendis
- geta gert sjónmat samkvæmt ÍST EN 25 817

Öryggismál - nemendur þekki

- brunahættu vegna loga og neistaflugs
- sprengihættu vegna áhrifa asetýlens á eir og súrefnis á olíu og feiti
- sprengihættu vegna íláta sem innihalda eða hafa innihaldið eldfim efni
- mikilvægi góðrar loftræstingar og þrífnaðar

- undirstöðuatríði heilsuverndar
- hlífðarfatnað og hlífar

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

HSU102 Hlífðargassuða

Svið: Vélstjórnaðsvið, vélstjórnað B

Undanfari: RSU 102/LSU102

Áfangalýsing

Nemendur læri MIG/MAG-suðu í efnisþykktum 2-6 mm og TIG-suðu í efnisþykktum 1-3 mm. Stefnt er að grunnfærni og þekkingu á suðuáferðum og að þeir þekki mun á suðuáferðum, kostum þeirra og göllum. Þeir geti soðið stál, ryðfrítt stál og ál.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki gastegundir og gasblöndur sem notaðar eru við suðu á stáli, áli og ryðfríu stáli
  - þekki hlutverk hlífðargassins og réttar stillingar
  - þekki alla hluta suðubyssu og leiðara fyrir MIG-/MAG- og TIG-suður
  - þekki virkni suðutækja, drifbúnað og pólun
  - þekki virkni viðnámspólu í MIG-/MAG-suðutækjum
  - þekki háspennu og hátíðnitækni í TIG-suðuvélum
  - þekki mismun á pólun jafnstraums og ríðstraumi við TIG-suðu
  - geti stillt suðutækin, þ.e. straum, vírhraða, spennu og viðnám
  - geti sett rúlluvír í suðutækin og valið rétta spíssa
  - geti stillt gasflæði, valið gashulsu og skaut
  - geti soðið í mismundi suðustöðum (PA-BW, PA-FW, PB-FW og PF-FW) með TIG- og MIG-/MAG-suðu
  - geti gegnumsoðið 3 mm stálplötu öðrum megin frá suðustöðu PA-BW og PG-FW með MIG-/MAG-suðu
  - geti metið algengustu suðugalla og greint orsakir þeirra
- Öryggismál – nemendur þekki
- brunahættu vegna straumleiðara
  - helstu hættur og varúðarráðstafanir vegna geislunar, hita, reyks, ósonmyndunar og eldfimra efna
  - hlífðarfatnað og hlífar

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

HSU202 Hlífðargassuða

Svið: Vélstjórnaðsvið, vélstjórnað B

Undanfari: HSU102

Áfangalýsing

Nemendur læra að undirbúa og sjóða MIG-suðu á áli og ryðfríu stáli og einnig MAG-suðu á stáli. Þeir læra að sjóða efnisþykkir 2–5 mm í stál, ryðfrítt stál og ál samkvæmt gæðaflokki C (ÍST EN 25817) í plötu og rör. Þeir skipuleggja suðuverkefni m.t.t. krafna um gæði, öryggi og umhverfi. Nemendur læra að sjóða eftir suðuferilslýsingum og öðlast þekkingu á kostum mismunandi suðuvíra og aðferða.

Áfangamarkmið

Nemendur

- þekkja suðuferilslýsingar og gildi þeirra
  - þekkja áhrif mismunandi skögunar vírs á straumstyrk, afköst og innbræðslu
  - þekkja eiginleika úðaboga- og stuttbogasuðu
  - þekkja aðferðir til að hreinsa oxíðhúð af áli fyrir suðu
  - þekkja helstu suðugalla í áli og orsakir þeirra
  - þekkja aðferðir til að hreinsa oxíðhúð af ryðfríu stáli eftir suðu
  - þekkja áhrif suðu á tæringarþol í ryðfríu stáli
  - þekkja gastegundir og gasblöndur sem notaðar eru við suðu á stáli, áli og ryðfríu stáli
  - þekkja hlutverk hlífðargassins og réttar stillingar þess
  - þekkja alla hluta suðubyssunnar, drifbúnað og leiðara fyrir MIG/MAG
  - geta stillt suðutækin þ.e. straum, vírhraða, spennu og straumdempun (viðnám) þannig að hæfi efnisþykkt og suðurauf
  - geta sett rúlluvír í suðutækin og valið rétta spíssa, drifbúnað og barka
  - geta stillt gasflæði, valið gashulsu og skaut
  - geta soðið í suðustöðum PA-BW, PA-FW, PB-FW, PC-BW, PF-FW, PF-BW
  - geta gegnumsoðið 5 mm stálplötu öðrum megin frá í suðustöðu PF-BW í V-rauf
  - geta metið algengustu suðugalla og orsakir þeirra
  - geta soðið eftir suðuferilslýsingum
  - geta mælt og skráð viðeigandi upplýsingar varðandi suðuverkefnið, s.s. spennu, straum og raufarstærð
  - geta valið vír á eigin spýtur m.t.t. efnis og suðuraufar
  - geta sinnt viðhaldi á fylgibúnaði suðuvéla
  - geta uppfyllt reglur um öryggismál
- Öryggismál – nemendur þekki
- öryggisreglur við meðhöndlun hreinsiefna fyrir ryðfrítt stál
  - helstu hættur og varúðarráðstafanir vegna geislunar, hita, ósonmyndunar, reyks og eldfim efni
  - hlífðarfatnað og hlífur

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

RAF103 Rafmagnsfræði

Svið: Skipstjórnarsvið, skipstjórnarréttindi A

Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám A

Undanfari: Enginn

Áfangalýsing

Nemendur öðlast þekkingu á grundvallarhugtökum rafmagnsfræðinnar. Nemendur verða færir um að gera útreikninga samkvæmt Ohms-, Kirchhoffs- og Watts-lögmálum. Nemendur öðlast þjálfun í tengingum straumrásar, í notkun mælitækja, læra að umgangast rafmagn og gera sér grein fyrir þeim hættum sem tengjast raforku og rafbúnaði. Í þessum áfanga eru gerðar verklegar æfingar til að auka skilning nemenda á námsefni áfangans.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki grundvallarhugtök rafmagnsfræðinnar
- þekki mælieiningar í rafmagnsfræðinni og rafmagnslegar stærðir
- þekki lögmál Ohms, Kirchhoffs, Watts og Joules
- þekki rafeindakenninguna
- þekki mismunandi leiðni mismunandi efna

- þekki viðnám og spennutap í rafleiðurum
- þekki gerðir strengja og val á rafstrengjum m.t.t. straumflutningagetu og umhverfisaðstæðna
- þekki uppbyggingu, virkni, notkun og umhirðu rafgeyma
- þekki teikningartákn þeirra íhluta sem um er fjallað, geti teiknað og útskýrt einfaldar jafn- og riðstraumsrásir
- þekki hættur af völdum rafmagns og mikilvæg öryggisatriði úr öryggisstöðlum IEC og VDE
- þekki skautspennu, innri spennu, innra viðnám og skammhlaupsstraum spennugjafa
- geti reiknað samkvæmt lögmálum Ohms, Kirchhoffs og Watts
- geti hirt um rafgeyma
- geti teiknað og útskýrt straumrásir
- geti beitt mælitækjum

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

RAF253 Rafmagnsfræði

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám A

Undanfari: RAF103

Áfangalýsing

Nemendur kynnast uppbyggingu og notkun rafmæla, öðlast þekkingu á segulmagni og rafsegulmagni og geta útskýrt grundvallarvinnumáta rafvéla út frá því, öðlast þekkingu á uppbyggingu jafnstraumsvéla, á tengibúnaði jafnstraumsmótora og geta annast bilanaleit. Þá öðlast nemandinn þekkingu á undirstöðuatriðum riðstraumsrása.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki notkun og tengingar helstu rafmæla
- þekki einangrunarmælingar í rafkerfi
- þekki segulmagn, rafsegulmagn og virkni þess í rafvélum
- þekki uppbyggingu jafnstraumsvéla
- þekki ræsibúnað og tengingar jafnstraumsmótora
- þekki undirstöðuatriði riðstraums og riðstraumsrása
- þekki afl og fasvik í einfasa og þriggja fasa riðstraumsrásum
- þekki uppbyggingu og hlutverk segulrofa og grunntengingar hans
- þekki uppbyggingu rafkerfis í smábátum og einstaka hluta þess
- þekki rafkerfi dísilvéla

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

RAF353 Rafmagnsfræði

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám A

Undanfari: RAF103 gagnvart vélstjórnarnámi A

RAF253 gagnvart vélstjórnarnámi B, C og D

Áfangalýsing

Nemendur öðlast fullnægjandi þekkingu á rafkerfum skipa með allt að 750 kW aðalvél til að þeir geti gegnt stöðu yfirvélstjóra og tileinkað sér upplýsingar með lestri teikninga af rafkerfi slíkra skipa. Sérstök áhersla er lögð á tengingar riðstraumsvéla og fylgibúnaðar þeirra í

gegnum rofabúnað og rafeindabúnað, s.s. mjúkræsi og tíðnibreyti auk þess sem veitt er þjálfun í framkvæmd bilanaleitar með mælitækjum.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki gerð, uppbyggingu og vinnumáta þriggja fasa riðstraumsrafala og mótor
- þekki samfösun riðstraumsrafala
- þekki tengingar og varnarbúnað mótor
- þekki ræsibúnað rafmótor með Y/D ræsi og mjúkræsi
- þekki hraðastjórnun riðstraumsmótor og tengingu við net og mótör
- þekki mismunandi möguleika til hraðastýringa þriggja fasa riðstraumsmótor
- þekki uppbyggingu riðstraumstöflu í skipum, búnað og skilyrði til samfösunar þriggja fasa rafala við raforkunet
- þekki virkni og uppbyggingu einfasa riðstraumsmótor og notkunarsvið þeirra
- geta tengt rafmótör með Y/D ræsi
- geta notað hefðbundinn samfösunarbúnað við samfösun

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

RAF453 Rafmagnsfræði

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám B

Undanfarar: RAF353, STÆ122

Áfangalýsing

Þessi áfangi fjallar um grundvallaruppbyggingu og eðli riðstraums og þau lögmál og hugtök sem þar eiga við. Nemandur öðlast þekkingu og færni við að beita vektoramyndum og útreikningi í riðstraumsrásum og öðlast þannig skilning á orsökum og áhrifum fasviks í riðstraumsrásum bæði, einfasa og þriggja fasa, ásamt því að öðlast betri skilning á raforkukerfum og geti annast rekstur þeirra.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki grundvallarhugtök riðstraumsfræðinnar
- þekki fasvik í riðstraumsrásum og orsök þess
- þekki notkun vektora við að ákvarða stærðir í riðstraumsrásum
- þekki notkun hornafalla til að reikna út stærðir í vektoramyndum
- þekki þrískiptingu afls í riðstraumsrásum
- þekki aðferðir við að leiðrétta fasvik í riðstraumsrásum
- geti framkvæmt útreikninga á einfasa riðstraumsrásum með blönduðu álagi
- geti framkvæmt útreikninga á þriggja fasa riðstraumsrásum með og án fasviks

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

RAF464 Rafmagnsfræði

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám C

Undanfari: RAF353

Áfangalýsing

Í þessum áfanga er fjallað um staðal fyrir rafteikningagerð og um uppbyggingu og gerð rafteikninga. Nemandur öðlast þjálfun í lestri rafteikninga og gera sér grein fyrir uppbyggingu rafkerfa. Farið er yfir hinar ýmsu gerðir teikninga, t.d. kassateikningar,

einlínuteikningar og straumrásarteikningar. Nemendum er kennt að nota teiknistaðal og er alþjóðastaðallinn (IEC) kynntur. Lögð er áhersla á lestur rafteikninga og þá helst af rafkerfum í skipum. Með því er reynt að gefa nemendum yfirsýn yfir uppbyggingu rafkerfa og þeim kynnt ýmis reglugerðaratriði í sambandi við rafkerfi skipa. Nemendur kynnast vinnumáta og notkun algengustu fjarskipta- fiskileitar- og siglingatækja.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki gerðir og uppbyggingu rafteikninga
- þekki helstu teiknistaðla við rafteikningagerð
- þekki notkun iðntölva í stað segullíða í stýrirásum
- þekki reglugerð um raforku og raflagnir í íslenskum skipum
- þekki reglugerð um fjarskipti og fjarskiptabúnað í íslenskum skipum
- þekki uppbyggingu og virkni neyðarþjónustu í gegn um Inmarsat- og Cospas Sarsat-gervihnattakerfin
- þekki reglugerð um raforku og raflagnir í íslenskum skipum
- þekki íslenskar reglur um fjarskipti og fjarskiptabúnað skipa, nr. 53/2000, alþjóðareglur um fjarskipti og fjarskiptabúnað skipa, s.s. IMO, GMDSS-SOLAS alþjóðasamþykkt, STCW-alþjóðasamþykkt, SAR-alþjóðasamþykkt og fjarskiptareglur ITU
- þekki ýmsar gerðir rafmagnsteikninga samkvæmt alþjóðastaðli (IEC)
- geti notað iðntölvur til stýringa í stýrirásum
- geti teiknað, hannað og annast tengingar á segullíðarásum eftir lýsingu
- geti lesið rafmagnsteikningar, svo sem af rafkerfum skipa, og geri sér grein fyrir uppbyggingu slíkra kerfa

Námsmat

Getur byggt á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

RAF554 Rafmagnsfræði

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám C

Undanfari: RAF453

Áfangalýsing

Í þessum áfanga er fjallað um ýmiss konar varnarbúnað í rafkerfum, t.d. bræðivör, sjálfvör, rafalavarnir og aflrofa. Fjallað er um uppbyggingu og virkni varnarbúnaðar í rafkerfum almennt og í rafkerfum skipa ásamt uppbyggingu á háspennukerfi landsins allt frá rafölum til notenda. Kerfið er kynnt með þeim hætti að farið er í gegnum teikningar af virkjunum, tengivirkjum, raforkudreifingu og öðrum tengdum búnaði raforkukerfisins. Æskilegt er að farnar verði vettvangsferðir í orkuver. Í lýsingartækni er fjallað um algengustu gerðir ljósgjafa og gerður samanburður á þeim varðandi sérkosti þeirra, rekstrar- og stofnkostnað. Gerðar eru tilraunir með mismunandi ljósgjafa.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki uppbyggingu og vinnumáta eins og þriggja fasa spenna
- þekki uppbyggingu og virkni helstu íhluta í varnarbúnaði raforkukerfa almennt og í skipum
- þekki uppbyggingu raforkukerfis landsins og einstaka hluta þess
- þekki grundvallarhugtök ljósfræðinnar
- geti lýst og gert samanburð á mismunandi ljósgjöfum með tilliti til stofn- og rekstrarkostnaðar
- geti reiknað út lýsingarþörf í rýmum með punkta- og/eða nýtnistuðulsáðferð

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

RAF564 Rafmagnsfræði

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám D

Undanfari: RAT253

Áfangalýsing

Í þessum áfanga kynnast nemendur þeim þáttum sem lýtur að uppbyggingu og virkni rafvéla, umhirðu þeirra og bilanagreiningu. Nemendur fá þjálfun í keyrslu samfasavéla, bæði sem sjálfstæðs rafala og í samkeyrslu og þjálfun í tengingum og keyrslu rafmótora og notkun mismunandi hraðastýriaðferða.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki algengustu gerðir rafvéla, uppbyggingu þeirra og virkni og við hvaða aðstæður þær séu notaðar
- þekki algengustu orsakir rafmagnsbilana í rafvélum, geti ákveðið hvaða mælitækni nota má í hverju tilviki fyrir sig til bilanagreiningar og útskýrt orsakir bilunar og aðgerðir til að gera við bilunina
- þekki aðferðir við hraðastýringar rafvéla, á hverju þær byggjast og geti útskýrt kosti þeirra, galla og eða takmarkanir
- þekki týristorastýringu fyrir jafnstraumsmótora
- þekki tíðni- og/eða vektorbreyta fyrir riðstraumsmótora
- þekki af hverju mismunandi fasvik álagsins gerir ólíkar kröfur til segulmögnunar og skilji mismunandi hlutverk spennustillis og gangráðs
- þekki skilyrði samfösunar, muninn á samfösun og samkeyrslu og jöfnun raun- og launálags milli rafala í samkeyrslu
- geti gert grein fyrir og útskýrt uppbyggingu og vinnumáta helstu gerða rafvéla
- geti greint bilanir í rafvélum
- geti tengt og keyrt rafmótora með mismunandi hraðastýringum
- geti valið viðeigandi hraðastýribúnað m.t.t. viðfangsefnis
- geti framkvæmt helstu mælingar sem tengjast rafmótorum og hraðabreytum
- geti framkvæmt samfösun rafala

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

RAT102 Rafeindatækni

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám B

Undanfari: RAF103

Áfangalýsing

Nemendur öðlast undirstöðuþekkingu í rafeindatækni og uppbyggingu og virkni rafeindatækja. Þeir fá þjálfun og öðlast þekkingu og færni í rafeindafræðum svo að þeir geti skilið og reiknað einfaldar refeindarásir.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki vinnumáta og notkun ýmissa mótstaða
- þekki litamerkingar til að ákveða stærð línulegra mótstaða
- þekki vinnumáta og uppbyggingu þetta
- þekki hleðslu- og afhleðslutíma þetta
- þekki muninn á póluðum og ópóluðum þéttum m.t.t. tenginga

- þekki hvaða upplýsingar það gefur að mæla þétti með viðnámsmæli og prófi að rýmdarmæla þetta
- þekki uppbyggingu díóða, vinnumáta þeirra og hvernig þær haga sér í straumrás
- þekki hvernig transistor er myndaður með samsetningu P- og N-efna og geti útskýrt vinnumáta hans þegar hann er tengdur í straumrás
- þekki hvernig á að ákvarða stærð díóða í afriðilsrás
- þekki samanburðarmagnara og helstu notkunarsvið hans
- geti teiknað og útskýrt þriggja fasa afriðun með 6 díóðum
- geti ákveðið stærðir í spennugjafa, sem tekur t.d. inn 230 W riðspennu og gefur út 9 W jafnspennu, út frá gefnum forsendum um straumnotkun og stærð síuþéttis
- geti útskýrt hugtakið straummögnun transistora og kunni að viðnámsmæla transistora
- geti teiknað og útskýrt rás fyrir einfalda og tvöfalda afriðun án og með síuþétti og geti teiknað afriðuðu spennuna fyrir og eftir tengingu þéttisins
- geti teiknað magnararás með einum transistor fyrir jafnstraum og útskýrt vinnumáta hennar

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

RAT253 Rafeindataekni

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám C

Undanfari: RAT102

Áfangalýsing

Nemendur öðlast dýpri þekkingu í rafeindataekni og uppbyggingu og virkni rafeindataekja og eiginleikum íhluta, hlutverki þeirra og virkni. Einnig öðlast þeir þjálfun og færni í að meta ástand rafeindataekja og læra að framkvæma einfaldar bilanagreiningar með mælitækjum. Nemendur fá þjálfun í að tengja og mæla afriðilsrásir og stýrirásir fyrir transistora.

Áfangamarkið

Nemandi

- þekki notkun og vinnumáta íhluta í rafeindataekjum
- þekki hvernig transistor er myndaður með samsetningu P- og N-efna og geti útskýrt vinnumáta hans
- þekki hugtakið mögnun týristora og borið hana saman við mögnun transistora
- þekki áhrif spanálags í afriðilsrás og geti útskýrt þau í stýrðri einfasa afriðun
- þekki stýrirásir fyrir týristora og geti útskýrt rásir sem byggjast á virkni einlags transistorsins (UJT) annars vegar og sagartannarspennu hins vegar
- þekki mismuninn á núllstýringu og fasastýringu og viti við hvaða aðstæður þær eru notaðar
- þekki notkun áriðunarrása í tíðnibreytum og vektorastýringum og geti útskýrt tilganginn með púlsvíddarmótun
- geti kannað ástand framangreindra íhluta og lagt mat á hvort þeir eru í lagi eða ekki
- geti teiknað og útskýrt algengar afriðilsrásir með týristorum bæði einfasa og þriggja fasa
- geti teiknað afriðuðu spennuna fyrir mismunandi kveikihorn stýrðu díóðunnar, geta útskýrt meðalgildi afriðuðu spennunnar fyrir mismunandi opunarhorn og notað formúlur sem gefa samhengið milli afriðaða meðalgildisins og virka gildis riðspennunnar inn á stýrða afriðilinn
- geti teiknað og útskýrt algengar spennustýrirásir með tríökkum og geti teiknað stýrðu spennuna fyrir mismunandi opunarhorn triakksins
- geti teiknað og útskýrt einfaldar áriðunarrásir og þekki íhluti þeirra, s.s. IGBT („Insulated gate bipolar transistor“)

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

RAT352 Rafeindatækni

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám D

Undanfari: RAF453

Áfangalýsing

Í þessum áfanga fá nemendur þjálfun í að tengja transistora. Mæla vinnuspennur þeirra við eðlilegar aðstæður og öðlast skilning á því hvernig hægt er að láta straumgrannar IC-rásir stýra aflfrekum tækjum með hjálp transistora. Nemendur kynnst möguleikum ljóstengja, bæði með transistor og tríakk, og fá þjálfun í að tengja þau og mæla. Nemendur öðlast þjálfun í að tengja og mæla vélgæslukerfi, sem er byggt upp með IC-rásum og transistorum, og kynnst mismunandi búnaði til að þreifa eftir ástandi á mælistöðum kerfisins. Nemendur eiga að fá aukna sérþekkingu og skilning á þeim þáttum rafmagnsfræðinnar sem lúta að stjórnþúnaði véla og tækja og bilanaleit.

Í áfanganum er verklegur þáttur sem felst í því að þjálfar nemendur í uppbyggingu rafeindatækja, veita þjálfun í lóðningu íhluta á prentplötu og ganga frá tækinu á löglegan hátt.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki notkun straumgrannra IC-rása við stýringar á aflfrekum tækjum með hjálp transistora
- þekki IC-rásir (MOS-fjölskylduna) og öðlist þjálfun í að tengja þær og mæla
- þekki uppbyggingu og virkni riðstraumsmagnara
- þekki uppbyggingu og virkni brunavarnakerfa og skynjara sem tengjast þeim
- þekki forritun fyrir ferjald með örgjörva og geti valið viðeigandi nema á grundvelli notkunar og mælisviðs
- þekki uppbyggingu og virkni hitanema og aðferðir við tengingu þeirra
- þekki notkun ljóstengja við stýringar á búnaði
- þekki tengingu ferjalds við iðntölvur
- þekki ljóstengi, bæði með transistor og tríakk og öðlist þjálfun í tengingu þeirra og mælingum
- þekki notkun og tengingu transistora
- geti framkvæmt bilanagreiningu á rafþúnaði og stjórnþúnaði
- geti framkvæmt viðgerðir á viðkvæmum rafþúnaði og stjórnþúnaði

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

REK103 Rekstrarfræði

Svið: Skipstjórnarsvið, skipstjórnarnám D

Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám C

Undanfari: BÓK102

Áfangalýsing

Með þessum áfanga á að kynna nemendum grunnatriði í rekstrarhagfræði. Nemendur öðlast skilning á samhengi tekna og kostnaðar og þekkja helstu kennitölur í rekstri fyrirtækja og hugtök. Nemendur öðlast þekkingu og færni við að greina tekjumyndun og kostnaðarþætti í rekstri fyrirtækja, geta byggt upp einfalt verkþókhald, gert rekstraráætlun og greiðsluáætlanir með því að leggja mat á einstaka kostnaðar- og tekjuliði í rekstraráætlun,

vera færir um að gera framlegðarútreikninga og skilja undirstöðuatriði markaðsverðmyndunar.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki grunnþætti rekstrarhagfræðinnar
- þekki samhengi milli tekna og kostnaðar
- þekki mun á beinum og óbeinum kostnaði
- þekki helstu kostnaðar- og tekjuliði við útgerð skipa og aðferðir við að leggja mat á þessa liði
- þekki helstu kennitölur í rekstri fyrirtækja og þær upplýsingar sem draga má af þeim
- þekki hugtök sem notuð eru í rekstrarhagfræðinni
- þekki eftirspurn og eftirspurnarfall
- þekki framboð og framboðsfall
- þekki samhengi framboðs og eftirspurnar
- þekki verð-, tekju- og víxltengi
- þekki kenningar um val neytandans
- þekki val á framleiðsluáðferðum
- þekki kostnað og kostnaðarfall í rekstri fyrirtækja
- þekki jaðarkostnað og fórnarkostnað
- þekki framlegð og framlegðarstig
- þekki núllpunkt
- þekki helstu markaðsaðgerðir
- þekki forsendur um frjálsan markað, ófullkomna samkeppni og einokun
- þekki helstu þætti við ákvörðun verðlagningar og verðmyndunar
- þekki helstu þætti og uppbyggingu rekstrarbókhalds, verkbókhalds og kostnaðareftirlits

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

REN103 Rennismíði

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám B

Undanfarar: SMÍ104, VÍR104

Áfangalýsing

Nemendur kunni skil á vinnsluhætti rennibekkja (bor- og fræsivéla) og hafi fullkomið vald á öryggismálum og umhirðu spóntökuvéla. Nemendur öðlast nægilega færni til að leysa einföld verkefni í rennibekk innan 0,1 mm málvika.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki mismunandi hluta rennibekkjarins og tilgang þeirra
- þekki stillingarmöguleika rennibekkjarins fyrir mismunandi verk
- þekki tilgang horna skurðarverkfæra
- þekki helstu uppspenniaðferðir í rennibekk
- þekki vinnslu með mismunandi gerðum stáls, t.d. hrað- og harðstáli
- geti valið réttan hjálpar- og uppspennibúnað
- geti reiknað út snúningshraða/skurðarhraða samkvæmt töflum
- geti fundið réttan snúningshraða/skurðarhraða fyrir mismunandi verk
- geti metið og valið rétt verkfæri við lausn verka
- geti skilgreint heiti horna skurðarverkfæra og stærðir þeirra fyrir mismunandi vinnsluefni
- geti metið gildi horna skurðarverkfæra

- geti notað algengan uppspennibúnað
- geti slípað hnífstál og skrúfuskurðarstál
- geti fundið út réttan snúningshraða út frá töflu
- geti skrúfuskorið í rennibekk með tappa og bakka
- geti skrúfuskorið öxul með skrúfuskurðarstáli

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

REN202 Rennismíði

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám C

Undanfari: REN103

Áfangalýsing

Nemendur læra að finna réttar deilingar í deildir, reikna strýtur og einfaldan vinnslutíma og finna færslur samkvæmt töflum. Nemendur læra að gera verkáætlanir og vinna eftir eigin verkáætlun við lausn verka innan 0,05 mm málvika.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki áhrif skurðverkfæra á yfirborðsáferð og afköst
- þekki mun á fín- og grófrænsli
- þekki mismunandi gerðir fræsa og festinga, t.d. plan- og hjólfræsa
- þekki skurðarraufar og snið vegna samsetningar á renndum hlutum
- þekki notkunarsvið mismunandi skurðarverkfæra
- þekki notkunarmöguleika og breytingu kastmælis
- þekki nákvæmni rennibekkja
- geti gert eigin verkáætlanir
- geti reiknað út deilingar og strýtur
- geti rennt á milli odda kastlaus vinnustykki
- geti rennt sæti utan og innan með 0,05 mm málvikum
- geti rennt suðurauf vegna samsetningar hluta
- geti rennt samansóðin vinnustykki
- geti notað deili við kantfræsingu
- geti fellt saman stykki, t.d. strýtu eða kíll
- geti skrúfuskorið rær

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

RSU102 Rafsuða

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám A

Undanfari: Enginn

Áfangalýsing

Nemendur kunna skil á helstu suðuáferðum, efni og suðuvírum. Þeir geta metið aðstæður til rafsuðu og er ljóst hvernig gæta ber fyllsta öryggis við rafsuðu. Nemendur eru færir um að sjóða plötur í öllum suðustöðum með pinnasuðu samkvæmt staðlinum ÍST EN 287-1. Færni miðast við kverksuðu og grunnatriði suðuferlis. Nemendur geta skráð grunnatriði suðuferlislýsingar. Þeir skulu ná suðugæðum í flokki C samkvæmt ÍST EN 25 817.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki helstu suðuaðferðir, afköst þeirra, hagkvæmni og takmarkanir við mismunandi efnisþykkt
  - þekki eiginleika á mismunandi suðum, s.s. styrk þeirra og hættu á suðugöllum
  - þekki hvaða suðuaðferðir henta við mismunandi verk
  - þekki rafsuðutækin, mun á afriðlum og snúningsvélum
  - þekki mun á suðu með rið- og jafnstraum
  - þekki mun á suðu með plús- og mínuspól
  - þekki gildi ljósbogaspennu og tómgangsspennu
  - þekki staðal um mat á suðum og suðugalla
  - þekki staðal um suðustöður og um hæfnisvottun suðumanna
  - þekki staðal um merkingu rafsuðuvíra
  - þekki staðal um merkingu stáls, t.d. ÍST EN 22 553
  - geti valið hagkvæmar og öruggar suðuaðferðir við mismunandi verk
  - geti útskýrt staðlaðar merkingar pinnasuðuvíra
  - geti teiknað upp rafsuðutækið og merkt inn stillingar og leiðara
  - geti metið algengustu suðugalla og ástæður þess að þeir myndast
  - geti rafsoðið lárétt á plötu beina strengi og með hliðarhreyfingum
  - geti rafsoðið kverksuður í PB- og PF-suðustöðum
  - geti soðið mismunandi legglengd og a-mál með einum eða fleiri strengjum
  - geti stillt suðuvél, valið suðuvíra og soðið samkvæmt suðuferli
  - geti metið suðugæði samkvæmt stöðluðum kröfum um útlit og flokkað suðu í gæðaflokka
- Öryggismál – nemandi þekki
- brunahættu vegna neistaflugs
  - flökkustrauma
  - sprengihættu vegna íláta sem innihalda eða hafa innihaldið eldfim efni
  - reykflokkun rafsuðuvíra
  - mikilvægi góðrar loftræstingar og þrifnaðar
  - undirstöðuatriði heilsuverndar
  - hlífðarfatnað og hlífar

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

RÖK102 Rökrásir

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám B

Undanfari: RAF353

Áfangalýsing

Nemendur öðlast undirstöðuþekkingu í gerð rökrása sem margar gerðir stjórnbúnaðar og eftirlitsbúnaðar grundvallast á. Nemendur fá þjálfun í hönnun og greiningu á einföldum rökrásum og tengingum þeirra ásamt því að setja saman og tengja rökrásahlið fyrir ákveðna virkni, skrifa formúlu samsettu rásarinnar og prófa virkni hennar. Nemendur fá einnig þjálfun í að skrifa formúlu rökrásavirkni og einfalda hana með hjálp Boole-algebru. Nemendur öðlast, með hjálp iðntölvu, þekkingu og skilning á hvernig hægt er að byggja upp ákveðna rökrásavirkni í þeim. Nemendur kynnast hugtökunum forrit (program), stigarit (ladder) og rim (network) og fá þjálfun í að setja upp einfalda stýringu í tölvunni og þjálfun í að tengja búnað við inn- og útganga iðntölvunnar.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki grunnrökrásahliðrun, OR, AND og NOT og geti útskýrt þau með rofahliðstæðunni, sett upp sannleikatöflu þeirra og Boole-formúlur
- þekki rökrásahliðrun NOR og NAND, geti útskýrt þau með rofahliðstæðu, sett upp sannleikatöflu þeirra og Boole-formúlur

- þekki hvernig hægt er að nota NOR og/eða NAND hlið til að fá fram grunnvirknina, OR, AND og NOT
- þekki mismunandi talnakerfi, einkum tvítölukerfi, oktan og hexadesimal og geti borið þau saman við tugakerfið
- þekki samrásir (IC-circuit) með rökrásahliðum (C-MOS eða TTL) og fái þjálfun í að tengja þau og prófa

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

RÖK202 Rökrásir

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám C

Undanfari: RÖK102

Áfangalýsing

Nemendur öðlist þekkingu í uppbyggingu og notkun iðntölva og notkunarmöguleika þeirra. Nemendur öðlist þjálfun í forritun samkvæmt staðli IEC61131-3 um forritunarmál, hönnun og greiningu á einföldum rökráðsum og tengingu þeirra.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki flæðiritin (Sequential Function Chart)
- þekki stigaritin (Ladder)
- þekki rökrásaritin (Function Block Diagram)
- þekki skipanalista (Instruction List)
- þekki forritunarmál fyrir iðntölvur (Structured Text)
- þekki algengar stærðir hliðrænna merkja að og frá iðntölvu og samskiptaformum milli einmenningstölvu og iðntölvu
- þekki skjámyndakerfi fyrir iðntölvur
- þekki viðbótar- og tengibúnað, s.s. rofa, náandarnema, hvernig þeir tengjast tölvunni og hvernig vinnuvélin, sem iðntölvan á að stjórna, tengist henni
- geti notað iðntölvur til að stjórna tækjum og búnaði
- geti teiknað upp myndir og kallað fram raunverulega atburði, magn, hita, stöðu o.fl. frá iðntölvu
- geti rakið sig í gegnum forrit og leitað uppi villur eða trufnanir
- geti skilgreint og tengt ýmsan viðbótarbúnað við iðntölvur

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

SJR102 Sjóréttur

Svið: Skipstjórnarsvið, skipstjórnarnám A

Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám B

Undanfari: Enginn

Áfangalýsing

Nemendur kynnast lagaumhverfi sjávarútvegs og siglinga, þ.e. helstu lögum og reglum um siglingar og útgerð og þá sérstaklega það sem lýtur að hlutverki, ábyrgð og skyldum skipstjórnar- og vélstjórnarmanna. Fjallað er um efni helstu alþjóðasamþykktu sem eru í gildi, um helstu tilskipanir og reglugerðir Evrópusambandsins svo og um íslenska löggjöf á þessu sviði, með áherslu á fiskveiðar og fiskiskip. Sérstaklega er fjallað um, lög og reglur, gerð og búnað, skráningu og eftirlit með skipum. Fjallað er um réttindi yfir skipum, réttindi og skyldur skipverja samkvæmt sjómannaöllum, um skiprúmssamninga og um lögskráningu.

Fjallað er um meginatriði löggjafar og réttarheimilda um varnir gegn mengun sjávar auk þess sem vikið er að uppbyggingu alþjóðlegs og fjölþjóðlegs samstarfs á vettvangi, SP (Sameinuðu þjóðanna), ESB (Evrópusambandsins) og EES (Evrópska efnahagssvæðisins).

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki uppbyggingu íslensks réttarkerfis og helstu lagareglur um siglingar og útgerð
- þekki stjórnskipun Íslands, hlutverk löggjafarvalds, framkvæmdarvalds og dómvalds
- þekki valdheimildir stjórnvalda og réttarheimildir er varða siglingar og útgerð
- þekki þjóðréttarlegar skuldbindingar Íslands og ákvæði í íslenskri löggjöf sem varða framkvæmd alþjóðasamninga og sáttmála á sviði siglinga og útgerðar
- þekki helstu alþjóðasamþykktir sem öðlast hafa gildi bæði hvað varðar gildissvið þeirra og efni
- þekki alþjóðasamþykkt um öryggi mannlífa á hafinu (SOLAS)
- þekki alþjóðasamþykkt um menntun, þjálfun, skírteini og vaktstöður sjómanna (STCW)
- þekki alþjóðasamþykkt um varnir gegn mengun af völdum skipa, einkum olíumengun (MARPOL 73/78)
- þekki helstu tilskipanir og reglugerðir Evrópusambandsins
- þekki helstu alþjóðastofnanir Sameinuðu þjóðanna sem láta sig varða siglingar, skip og skipshafnir, svo sem Alþjóðasiglingastofnunina (IMO), Alþjóðavinnuámalastofnunina (ILO) og Alþjóðafjarskiptasambandið (ITU) og helstu samþykktir þeirra
- þekki réttarstöðu Íslands gagnvart ákvæðum EES samningsins, stjórnskipan Evrópusambandsins og stofnanir þess, þ.m.t. EMSA
- þekki þau lög og reglur sem lúta að eftirliti með skipum og þau skipsskjöl sem skip þurfa að hafa til að fullnægja ákvæðum laga og reglna
- þekki lög og reglur sem lúta að réttindum til starfa á skipum, um mönnun skipa og ákvæði laga um vinnu- og hvíldartíma sjómanna
- þekki lög og reglur sem gilda um smíði og búnað skipa
- þekki lög og reglur sem gilda um aðbúnað skipverja og störf um borð í skipum
- þekki lög og reglur um umhverfisvernd og varnir gegn mengun frá skipum
- þekki ábyrgð og skyldur vegna annarra alþjóðasamþykktá sem varða öryggi skipa, skipverja, farþega og farms
- þekki aðgang að réttarheimildum

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

SMÍ104 Smíðar

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám A

Undanfari: Enginn

Áfangalýsing

Nemendur öðlast þjálfun í notkun og meðferð verkfæra, mælitækja og verkstæðisbúnaðar, fá tilfinningu fyrir nákvæmni mælitækja, notkunarsviði og takmörkunum í notkunarsviði þeirra. Nemendur öðlast þjálfun í helstu aðferðum og verkfærum við málmsmíðar, s.s. að saga, sverfa, bora, snitta, slípa og meitla. Kennslan skiptist í bóklegt og verklegt nám.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki notkunarsvið, umhirðu og viðhald handverkfæra og tækja sem notuð eru til viðhalds og viðgerða á vélbúnaði

- þekki helstu mælitæki sem notuð er í málmiðnaði til beinna og óbeinna mælinga
- þekki helstu mælitæki sem notuð eru til mælinga á viðnámi í rafkerfum véla og tækja
- þekki helstu aðferðir og verkfæri við málsmíðar
- þekki aðferðir og tæki sem notuð eru til að losa brotna bolta
- þekki aðferðir við að ákvarða og mæla herslu á boltum
- geti notað og beitt verkfærum og mælibúnað sem notaður er í málmiðnaði, s.s málband, rennimál, kastmæli og míkrómetra
- geti notað og beitt búnaði til óbeinna mælinga, svo sem spermáli og þykktarmáta (fölera)
- geti beitt helstu aðferðum og verkfærum við málsmíðar

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

SMÍ204 Smíðar

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám C

Undanfarar: SMÍ104, MLS102

Áfangalýsing

Nemendur öðlast þjálfun í notkun og meðferð verkstæðisvéla, svo sem vélhefla, borvéla og tækja til plötuvinnu. Nemendur öðlast þekkingu og færni í beitingu spónskurðartækja. Námið skiptist í bóklegt og verklegt nám. Unnið að smíðaverkefnum þar sem, auk þeirra véla og tækja sem upp eru talin, er beitt aðferðum þar sem krafist er kunnáttu í rafsúðu við að smíða hluti með nákvæmni.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki notkun helstu spónskurðartækja
- þekki þau atriði sem huga þarf að við notkun spónskurðartækja til að tryggja rétta notkun þeirra og réttan árangur
- þekki spennur sem myndast við rafsúðu og afleiðingar þeirra
- þekki aðferðir sem beita má til að draga úr spennumyndun við rafsúðu og þær aðgerðir sem grípa þarf til við að minnka áhrif hitasamdráttar við rafsúðu
- geti beitt helstu spónskurðartækjum af þekkingu, nákvæmni og öryggi
- geti rafsóðið vélahluti þar sem mikillar nákvæmi er krafist

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

STI103 Stillitækni

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám B

Undanfarar: STÝ102, STÆ202

Áfangalýsing

Nemendur öðlast þekkingu á undirstöðuatriðum í reglunartækni sem notuð er við stjórn og við eftirlit með ýmsum vélbúnaði ásamt undirstöðuatriðum mælitækninnar, þekkja hugtök og geta útskýrt helstu mæliaðferðir og uppbyggingu algengra mælitækja.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki helstu grundvallarhugtök mæli- og reglunartækninnar
- þekki þau lögmál sem liggja til grundvallar helstu mæliaðferðum

- þekki uppbyggingu algengra mælitækja sem notuð eru í reglunartækni
- þekki eiginleika mismunandi reglunaraðferða og notkunarvið þeirra
- þekki uppbyggingu og notkun á reglum sem nota orkuformin þrýstivökvi og þrýstiloft.
- þekki eiginleika mismunandi reglunartaka út frá hugtökunum mögnun, tímastuðull og dátími
- þekki gerð og uppbyggingu gangráða

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

STI203 Stillitækni

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám C

Undanfarar: STI103, STÆ303

Áfangalýsing

Nemendur eiga í þessum áfanga að öðlast ítarlegri þekkingu í reglunartækni þannig að þeir geti annast stillingar á algengum stjórn- og eftirlitsbúnaði aflvéla.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki P-, I- og D-þætti reglna
- þekki stöðugleikafall fyrir vélar í samkeyrslu
- þekki gildi snúningshraðafalls gagnvart samkeyrslueiginleikum véla
- þekki hlutverk aðgerðamagnarans í uppbyggingu rafeindareglna og helstu rásir sem tengjast honum
- þekki eiginleika mismunandi framkvæmdarliða (loka) stöðureglna (positioner) og breytna (I/p og p/I)
- þekki reglunarbúnað fyrir vatnsafls- og jarðvarmavirkjanir
- þekki sjálfstýringu í skipi
- þekki aukabúnað í nútímareglum dísilvéla
- geti teiknað reglunarbúnað með röskunarmælingu
- geti reiknað út P-, I- og D-þætti reglna eftir ZN bæði fyrir tengda og rofna slaufu, stöðu- og rásferli
- geti notfært sér leiðbeiningar framleiðenda (t.d. Woodward) varðandi innstillingu á gangráðum dísilvéla
- geti teiknað og reiknað stöðugleikafall (f, P-fall) fyrir vélar í samkeyrslu (speed droop, ójöfnunargráða) og geri sér grein fyrir gildi snúningshraðafalls varðandi samkeyrslueiginleika
- geti beitt stærðfræðilegum aðferðum á fyrrnefndar rásir

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

STJ102 Stjórnun

Svið: Skipstjórnarsvið, skipstjórnarnám B

Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám C

Undanfari: Enginn

Áfangalýsing

Nemendum eru kynntir grunnþættir stjórnunar og þeim veitt innsýn í störf stjórnenda ásamt því að kynna þeim hlutverk þeirra og þau verkefni sem þeir gegna. Fjallað er um stjórnunarferli, mismunandi gerðir stjórnskipulaga, setningu markmiða, áætlanagerð,

upplýsingastreymi, mat á valkostum og greiningu þeirra, ákvarðanatöku, mælingar og eftirfylgni. Í áfanganum er lögð áhersla á gildi þjálfunar við að viðhalda færni og þekkingu á réttum viðbrögðum við óhöpp og afbrigðilegar aðstæður. Einnig er lögð áhersla á að upplýsa nemendur um samspil stjórnunar og samstarfs og mikilvægi liðsheildarinnar. Nemendur öðlast nægilega haldgóða þekkingu í stjórnunarfræðum til að þeir geti beitt þeim við skipstjórnarstörf um borð í skipi.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki grunnhugtök og helstu kenningar í stjórnun
- þekki hvernig þjóðfélagsbreytingar hin síðari ár hafa aukið gildi og nauðsyn góðrar stjórnunar
- þekki stjórnskipulag fyrirtækja, skilgreiningu á valdsviði, ábyrgð og skilvirkar stjórnunaraðferðir
- þekki helstu verkefni, ábyrgðarsvið stýrimanna og skipstjóra sem stjórnenda
- þekki stjórnunarhringinn og hlutverk hans
- þekki mismunandi stjórnunarstíla og hvaða stjórnunarstíll eigi við hverju sinni
- þekki kosti og galla hópvinnu og hvernig bregðast skuli við ólíkum uppákomum í hópum
- þekki helstu kenningar og áherslur í gæðastjórnun og geti myndað vinnuhóp til lausnar gæðaverkefnis og hafa tök á einföldustu tækjum gæðastjórnunar
- þekki aðferðir til að fá fólk til samstarfs og geti skýrt mismunandi framferði þess
- þekki leiðir og aðferðir sem beita má til að ná betri árangri í starfi
- þekki hvernig samskipti geta valdið vandræðum og hvernig koma má í veg fyrir vandræði
- þekki aðferðir við að jafna ágreining og leysa vandamál

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

STJ202 Stjórnun

Svið: Skipstjórnarsvið, skipstjórnarnám C

Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám D

Undanfari: STJ102

Áfangalýsing

Nemendur öðlast þekkingu á áhættu- og öryggisstjórnun til þess að þeir geti við afbrigðilegar aðstæður eða skyndileg atvik, sem geta verið skipi, áhöfn og farþegum hættuleg, tekist á við þær aðstæður með skipulögðum hætti. Lögð er áhersla á þætti sem tengjast öryggisstjórnun, gerð neyðaráætlana og ráðstafanir til að tryggja sem best öryggi áhafnar og farþega til samræmis við alþjóðlegar kröfur. Nemendum eru kynnt viðbrögð og verklagsreglur er taka til afbrigðilegra aðstæðna og viðbrögð við hættuástandi auk þess sem fjallað er um hlutverkaskipan áhafnar samkvæmt neyðaráætlun eða viðbragðsáætlun og um þjálfun áhafnar.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki hvað felst í hugtakinu öryggisstjórnun
- þekki áhrif slysa á vinnuumhverfi og starfsanda
- þekki nauðsyn virkrar áhættustjórnunar
- þekki bestu leiðir til uppbyggilegra boðskipta og skoðanaskipta
- þekki nauðsyn þess að setja sér skýr, vel skilgreind og raunhæf markmið í umhverfis og öryggismálum
- þekki samskipta- og boðleiðir
- þekki forgangsröðun verkefna

- þekki gerð áhættugreiningar, afleiðingar og líkindi
- þekki nauðsyn þess að leiðbeina og hvetja við að ná settum markmiðum
- þekki viðbrögð og fyrirmæli þegar skip kennir grunns eða leki kemur að því
- þekki viðbrögð og fyrirmæli þegar skip eru hættulega nærri hvort öðru og hætta er á árekstri
- þekki aðferðir sem beita má til að kanna hvort skip sé laskað eða hvort því sé hætta búin
- þekki aðferðir sem beita má til að hindra að skip verði innlyksa í hafis og ráðstafanir sem beita má við siglingu í hafis
- þekki helstu þætti sem huga þarf að við björgun manna úr hafsnaud annaðhvort úr sjó eða frá skipi í yfirvofandi neyð
- þekki helstu aðferðir sem beita má til að tryggja betur öryggi skips eftir að það hefur orðið fyrir áfalli sem ógnar öryggi þess
- þekki innihald neyðaráætlunar og neyðarfyrirmæla
- þekki ráðstafanir við flutning á hættulegum farmi
- þekki verkaskiptingu áhafnar og viðbrögð þegar einhverjir úr áhöfn forfallast
- þekki fyrirkomulag og framkvæmd þjálfunar um borð í skipum
- þekki markmið, undirbúning og inntak þjálfunar á skipum
- þekki inntak og markmið ISM-kóðans
- þekki skyldur skipstjóra og skipstjórnarmanna samkvæmt ákvæðum ISM-kóðans

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

STÝ102 Stýritækni

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám A

Undanfari: Enginn

Áfangalýsing

Að loknu námi í áfanganum eiga nemendur að þekkja grundvallaratriði í loftstýringum og vera færir um að þjóna loftkerfum og setja upp kerfi eftir teikningum og starfsritum. Á sama hátt eiga þeir að geta rakið uppsett kerfi og vera færir um að finna bilanir og framkvæma viðgerð.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki notkun lofts sem aflagjafa
- þekki tákni sem notuð eru í teikningum fyrir loft og vökva samkvæmt ISO-stöðlum
- þekki samspil flatar, þrýstings og krafts
- þekki öryggisatriði við notkun þrýstilofts
- geti þjónað loftkerfum varðandi
  - meðhöndlun lofts (raka, síun, hitastig)
  - stillingu þrýstings, tímaliða og hraða loftstrokka
  - smurningu
- geti teiknað, sett upp og tengt lítil loftstýrikerfi
- geti rakið og gert sér grein fyrir starfsmáta einfaldra loftstýrikerfa
- geti með hjálp tengimynda og/eða starfs- og stöðurita fundið og ráðið bót á bilunum sem fram koma í stórum loftstýrikerfum

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

TTC103 Tölvuteikning

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám B

Undanfari: GRT103

Áfangalýsing

Í áfanganum fer fram kynning á notkun helstu teikniforríta sem notuð eru í tölvum. Lögð er áhersla á að efla skilning nemenda á rýmum út frá tvívíðum teikningum og kynnt eru grundvallaratriði við gerð þrívíðra teikninga. Nemendur læra grunnskipanir teiknikerfa með æfingum á tölvu og kynnast undirstöðu tölvuteikninga í teiknikerfum. Þeir þjálfast í að teikna flatarmyndir í tölvu með teikniforríti. Auk þess læra þeir að mæla upp hluti og teikna síðan á grundvelli hefðbundinna staðla og teiknireglna. Lögð er áhersla á þjálfun í lestri teikninga og mælikvarða, vinnu eftir málum og teiknireglum, notkun lagskiptinga, línugerða og merkinga sem og skölun teikninga og uppsetningu teikninga. Þá læra nemendur að setja saman og ganga frá teikningum vel framsettum til útprentunar og vistunar.

Áfangamarkmið

Nemandi

- kunni skil á frágangi einfaldra teikninga með tilliti til staðla og teiknireglna
- hafi færni í gerð og frágangi einfaldra tvívíðra teikninga á grundvelli textalýsinga, skoðunar og uppmælinga á rýmum og hlutum
- þekki flóknari aðgerðir og leiðir til að auka afköst
- hafi innsýn í mismunandi mælikvarða, mátkerfi, hugtakanotkun og notkun helstu mælitækja
- þjálfist í að beita þeim skipunum sem hann hefur lært
- kynnist grafískri framsetningu teikninga og verkefna
- geti fært teikningar eða myndir milli forrita og unnið með þær í samræmi við teiknireglur
- þjálfist í skölun teikninga
- geti unnið teikningar tilbúna til útprentunar og þekki prentmöguleika samkvæmt gildandi stöðlum og reglum

Efnisatriði/kjarnahugtök

Teikningar, grunnmynd, sneiðing, útlit, sérhlutur, myndvinnsla, tvívídd, þrívídd, blönduð tækni, innsetning, útflutningur, tilvísunarteikningar (insert, export, X-ref). Sértek skráarheiti sem notuð eru við gerð stafrænna teikninga (.dwg, .dwt, .dwf, .pdf skrár), framsetning, skölun og frágangur teikninga, teikningarammar, teikningahausar.

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

UMH102 Umhverfisfræði

Svið: Skipstjórnarsvið, skipstjórnarnám A og B

Vélstjórnarsvið, vélstjórnarréttindi B

Undanfari: Enginn

Áfangalýsing

Nám í þessum áfanga á að veita nemendum almenna fræðslu um utanaðkomandi ógnir við lífríki sjávar, þau áhrif sem útgerð skipa hefur eða getur haft á umhverfisþætti og þær reglur sem settar hafa verið í þeim tilgangi að draga úr þeim áhrifum. Nemendur kynnast þeim þáttum sem stuðla að eða geta valdið mengun eða breytingum á umhverfisþáttum og þeim afleiðingum sem þær breytingar kunna að hafa á lífríki sjávar. Almennt skal fjallað um mengun lofthjúps og áhrif hennar á veðurfar og hafstrauma en einnig áhrif mengunar á líkríki sjávar, svo sem á örverumyndanir í fjörðum og flóum sem geta valdið súrefnisþurrð í sjó. Jafnframt er fjallað um þær hættur sem lífríki sjávar stafar af mengun frá skipum og þau

lög og reglur sem þar um gilda um mengunarvarnir ásamt því að fjalla um einstök mengunaratvik, orsakir þeirra og viðbrögð.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki helstu tegundir mengunar sjávar og uppruna þeirrar mengunar
- þekki ákvæði alþjóðasamþykktar til að koma í veg fyrir mengun sjávar, MARPOL
- þekki ákvæði íslenskra laga um varnir gegna mengun hafs og stranda
- þekki reglur um olíumengun frá skipum og þeim ráðstöfunum sem gerðar eru til að koma í veg fyrir mengun
- þekki reglur um flutninga á olíu og mengandi efnum í farni skipa og þær ráðstafanir sem viðhafðar eru við meðhöndlun farmsins
- þekki reglur um skólþ frá skipum, um losun á skólpi og ráðstafanir til að koma í veg fyrir skólpmengun
- þekki reglur um sorp frá skipum og kröfur um losun sorps í höfnum
- þekki reglur um loftmengun frá skipum og þær kröfur sem framfylgt er í þeim efnum
- þekki takmarkanir á notkun tiltekinna eldsneytistegunda við siglingu skipa á tilteknum hafsvæðum
- þekki reglur um tilkynningar til stjórnvalda, íslenskra sem erlendra, við mengunarslys eða óhapp
- þekki reglur og ráðstafanir til að koma í veg fyrir mengun sjávar frá skipi eða farni þess vegna eiturefna og efna sem geta verið hættuleg mönnum
- þekki reglur um notkun ósoneyðandi efna
- þekki reglur um notkun tinfrírra málningartegunda og áhrif þeirra á lífríki sjávar
- þekki alþjóðareglur um sjókjölfestuskipti í hafi, um gildissvið og um framkvæmd þeirra ákvæða
- þekki hættuleg efni sem notuð eru um borð í skipum og leiðbeiningar um notkun og varðveislu þeirra
- þekki reglur um mengunarvarnir
- þekki viðbragðsáætlanir við mengunaróhöppum, SOPEP

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

UTN103 Upplýsingar og tölvur

Svið: Skipstjórnarsvið, skipstjórarnám A

Vélstjórnarsvið, vélstjórarnám B

Undanfari: Enginn

Áfangalýsing

Markmið áfangans er að tryggja að nemandinn geti notað fjölbreyttan hugbúnað og upplýsingar á margvíslegu formi við lausn og framsetningu viðfangsefna í námi sínu. Áfanginn er fyrir nemendur á fyrstu önn í framhaldsskóla. Í áfanganum verður farið yfir tölvubúnað og hvernig best má hagnýta hann í námi við skólann. Farið verður yfir hvernig nemandinn getur sett fram eigið efni á neti skólans og kynntar leiðir til að hagnýta upplýsingatækni í almennu námi. Fjallað verður um almenn atriði upplýsingalæsis, m.a. verður farið yfir gögn um upplýsingaöflun, útgáfuform upplýsinga, bókasöfn, handbækur, tölvusamskipti, mat á gæðum og áreiðanleika upplýsinga o.s.frv. Áfanginn getur verið samstarfsverkefni tölvukennara og bókasafns- og upplýsingafræðings.

Markmið

Tölvunotkun

Nemandi

- þekki staðarnet skólans og þann hugbúnað sem honum stendur til boða

- geti beitt þeim hugbúnaði, sem er til í skólanum, í réttu samhengi við
- annað nám í skólanum
- geti sjálfur aflað sér þekkingar um hvernig hagnýta má upplýsingatækni
- í tengslum við nám sitt
- geti sett fram þá þekkingu, sem hann aflar sér í námi sínu, á tölvutækan
- hátt, s.s. í gagnasafni, með myndrænni framsetningu tölfræðilegra gagna, á margmiðlunarformi með tónlist, myndum, kvikmyndum og stiklutexta
- geti rætt um verkfæri og viðfangsefni upplýsingatækninnar á réttri íslensku
- sýni ábyrgð og siðvit í vinnu sinni á staðarneti skólans sem og Interneti

Upplýsingalæsi

Nemandi

- þekki helstu atriði í sögulegri þróun upplýsingamála
- fái innsýn í tilurð, eðli og hagnýtingu upplýsinga
- þekki helstu aðferðir við skráningu og miðlun upplýsinga, hvort heldur er á stafrænu formi eða ekki
- þekki helstu tegundir upplýsingasafna
- geti aflað sér upplýsinga um fjölbreytt efni eftir margvíslegum leiðum
- öðlist færni í að meta gæði, áreiðanleika, uppruna og gildi upplýsinga
- þekki helstu lagaleg, siðferðisleg og félagsleg atriði er varða söfnun, geymslu og miðlun upplýsinga

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, t.d. vefsíðu á margmiðlunarformi, um námsefni áfangans eða annars áfanga sem nemandinn er í samhliða námi í UTN103. Hægt er að meta verkefnið með tilliti til útlits, framsetningar og yfirgríps hversu læsilegt efnið er og hversu vel það er tengt með stiklutexta á skipulegan hátt; hvernig nemandinn beitir margmiðlun við framsetningu efnisins og hversu vel hann tjáir sig um tölvunet; hvernig innihald efnisins er sett fram, hvort það sýnir skilning á viðfangsefninu, hvort viðbótarþekking er sett fram, hvort sýnt er fram á ný tengsl þekkingar; frumkvæðis nemandans, upplýsingagildis og vals á áreiðanlegum og traustum heimildum o.fl.

VFR113 Vélfræði

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám A

Undanfari: Enginn

Áfangalýsing

Nemendur öðlast fræðilega og hagnýta grunnþekkingu í vélfræði. Fjallað er um mismunandi form orku, afls og orkunýtingu til að auka skilning á þessum hugtökum. Lögmál varmafræðinnar um óförgengileika orkunnar eru kynnt ásamt SI-mælieiningakerfinu. Eldsneytisnotkun bulluvéla og orkuforði. Fjallað er um nýtni bulluvéla, pV-línurit og pt-línurit. Meðalþrýstingur pmi fundinn í pV-línuriti með lóðlínuaðferðinni. Reiknað framleitt afl dísilvéla. Samhengi þrýstings og hitastigs. Fast og fljótandi eldsneyti úr kolefnissamböndum. Fjallað er um vinnslu á olíu og hvað mælikvarðarnir oktanta, setantala og dísilindex segja til um brunaeiginleika eldsneytis.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki þætti sem hafa áhrif á aflframleiðslu véla
- þekki orkunýtingu og eldsneytisnotkun bulluvéla
- þekki eldsneytisnotkun bulluvéla og orkuforða
- þekki samhengi aflframleiðslu og hinna ýmsu stærða bulluvéla
- þekki aðferðir við mælingar á meðalþrýstingi
- þekki áhrif mismunandi álags á gerð pV-línurits
- þekki línfjaðralínurit
- þekki lögmál varmafræðinnar um varðveislu orkunnar

- þekki aflmælingar véla með notkun hemla
- þekki þjöppunarhlutfall og rúmmálmælingar á vélum
- þekki samhengi aflframleiðslu, álags og hvernig inngríp í aflframleiðsluna hefur áhrif á starfsemi vélarinnar
- þekki eldsneytisnotkun, orkutap og orkunýtingu
- þekki eldsneytisgerðir, olíutegundir og staðbundin einkenni olíu
- þekki oktantölu, setantölu og dísilindex
- geti mælt ritmyndir með flatarmæli og fundið ρ , p_{max} , $p_{þjapp}$ og athugað línfjaðralínurit
- geti útskýrt samhengi þrýstings og hitastigs og fundið þjöppunarhlutfall
- geti útskýrt staðbundin einkenni olíu og gert grein fyrir vinnslu á fljótandi eldsneyti og helstu eiginleikum þess
- geti útleitt formúlur sem fyrir koma í námsefninu, útskýrt gildi breytnanna í formúlunni og beitt þeim við lausn verkefna

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

VFR213 Vélfræði

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám B

Undanfarar: VFR113, VST204, EFN103

Áfangalýsing:

Í þessum áfanga læra nemendur hvernig orkan í eldsneytinu breytist m.a. í hreyfiorku og varmaorku og hvernig hún nýtist til að knýja skipið áfram. Þeir læra um grunnþætti gufukatla og eimframleiðslu. Nemendur læra að útleiða formúlur sem koma fyrir í námsefninu, útskýra gildi breytnanna í formúlunum og beita þeim á viðeigandi hátt við lausn verkefna.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki sankey-línuritið, hlutverk þess og notkun
- þekki umbreytingu á orku við notkun brunavélar, varmajöfnuð og nýtingu orku?
- þekki nýtingu orku í brunavélum og nýtingu orku við að knýja skip áfram
- þekki mótsstöðu skipa í sjó og olfunotkun
- þekki hvernig haga skuli vali á vélar- og skrufustærð til að skip nái tilteknum ganghraða
- þekki sveigju skipsskrúfu, skrikun hennar, skrófulínurit, afkastalínurit
- þekki neðra og efra varmagildi olíu og aðferðir við mælingu varmagildis
- þekki fullkominn bruna og orsakir ófullkomins bruna
- þekki eldsneytisnotkun bulluvéla og orkudreifingu
- þekki fræðilega loftþörf, loftaukatölu og raunverulega loftþörf brunavéla og katla
- þekki notkun eims við aflfærslu, notkun á eimtöflum, myndunarvarma og nýtni ketils
- þekki mismun á vatnsrörakatli og reykrörakatli
- þekki aflþörf dælukerfa
- þekki kennilínu miðflótaafldsælu

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

VFR313 Vélfræði

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám C

Undanfari: VFR213

Áfangalýsing

Nemendur öðlast skilning á uppbyggingu á kötlum og búnaði sem þeim fylgir. Farið er yfir virkni þeirra og þau öryggisatriði sem nauðsynleg eru til að rekstur þeirra sé sem öruggastur. Nemendur reikna út, nýtni, hitaflöt og loftþörf katla. Þá er farið yfir hvaða niðurstöður er hægt að fá úr reykgreiningu. Kynnt hvað átt er við með eimunarvarma, rökum eim, mettuðum eim og yfirhituðum eim.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki mismunandi gerðir eimkatla
- þekki uppbyggingu eimkatla, einstaka þætti í gerð þeirra og þess búnaðar sem þeim tengist
- þekki stjórn- og öryggisbúnað sem tengist rekstri eimkatla
- þekki mikilvægi þess að ketilvatnið valdi ekki skaða á katlinum
- þekki þá þætti sem ráða nýtni katla
- þekki aðferðir við hreinsun og viðhald á eimkötlum
- þekki aðferðir við reykgreiningu
- geti séð um rekstur eimkatla
- geti annast og meðhöndlað allan öryggisbúnað katla
- geti kynnt ketil með þeim hætti að sem best nýtingu náist við rekstur hans
- geti notað búnað sem hreinsar reyk frá kötlum
- geti sóthreinsað ketil
- geti framkvæmt reykgreiningu

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

VFR412 Vélfræði

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám C

Undanfari: VFR213

Áfangalýsing

Í áfanganum reikna nemendur dæmi með ferlum er samanstanda af ákveðnum ástandsþreytingum eins og isobar, isotherm, isochor, adiabat, isentrop, isentalpi eða polytropiskum ástandsþreytingum. Veita á nemendum fræðilega undirstöðumenntun í varmafræði og í varmanýtni véla. Nemendur teikna pV- og Ts-línurit fyrir kerfi er samanstanda af ferlunum, sem taldir eru í lið 2, og geta reiknað út vinnu og varma í slíkum línuritum.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki hugtökin isobar, isotherm, isochor, adiabat, polytrop, isentalpi, isentrop, entalpi og entropi.
- þekki hvernig entropi er notað í vatnseimtöflum
- þekki notkun Ts- og hs- línurita fyrir eim (Sankey-línurit)
- þekki notkun pV- og Ts-línurit fyrir carnot-, dísil-, ottó- og gashverfla
- þekki samsetningu einása, tveggja ása og þriggja ása gashverfils, varmaskipti og þekki hvar komið er fyrir millikæli og eftirbrennara
- þekki virkni ýmissa þátta gashverfla
- geti reiknað út hitastig, þrýsting og rúmtök carnot-, dísil-, ottó- og gashverfla ásamt vinnu, afli, loftnotkun og eldsneytisnotkun

- geti reiknað út varmanýtni framangreindra ferla
- geti reiknað út ásafll dísil-, ottó- og gashverfla út frá reikningslegum forsendum og nýtnijöfnum

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

VFR513 Vélfræði

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám D

Undanfarar: VFR313, STÆ303

Áfangalýsing

Að loknu námi í þessum áfanga á nemandi að hafa fræðilega sérþekkingu á straumfræðilegum þáttum vélfræðinnar í varmafræði og í varmanýtni véla. Nemendur öðlast þekkingu á þeim þáttum sem hafa áhrif á falltap í skurðum, göngum og pípum, geta lýst orkuflæði og orkuframleiðslu í vatnsafls- og gufuaflsstöðvum og geta framkvæmt útreikninga á aflgetu slíkra stöðva miðað við gefnar forsendur.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki þá þætti sem stjórna falltapi í skurðum, göngum og pípum
- þekki uppbyggingu og starfsemi vatnsafls- og gufuaflsstöðva
- þekki uppbyggingu og notkun túrbína
- þekki rennslismótstöðu í skurðum, göngum og pípum
- þekki þau lögmál og reglur sem gilda um fallvatns- og gufuaflsvirkjanir
- þekki notkun h.s. línurita
- geti framkvæmt útreikninga á afli og nýtni eimtúrbínu
- geti framkvæmt útreikninga á falltapi í skurðum, göngum og pípum
- geti framkvæmt straumfræðilega og varmafræðilega útreikninga á vatns- og eimtúrbínum

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

VIÐ102 Viðhaldsstjórnun

Svið: Skipstjórnarsvið, skipstjórnarnám C

Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám B

Undanfari: Enginn

Áfangalýsing

Nemendur öðlast þekkingu og skilning á gildi gæðakerfa og færni við að setja upp gæðahandbók og að taka þátt í skipulögðu gæðastarfi á vinnustað, setja upp einfalt gæðakerfi á grunni viðhaldsstjórnunar og viðhaldsáætlana vegna gæðaeftirlits og fyrirbyggjandi viðhalds. Hann setur upp verkþáttarit, reiknar út heildarverktíma og finnur krítísku línuna, (cpm). Nemandinn lærir að þekkja og tileinka sér kröfur alþjóðasamþykktu um öryggisstjórnunarkerfi að því er lýtur að starfsskipulagi í vélarrúmi skipa.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki hlutverk, ábyrgð, starfssvið og störf vélstjóra á stærri skipum
- þekki hlutverk reglur og starfshætti þeirra sem hafa með höndum eftirlit með skipum og mannvirkjum á landi
- þekki uppbyggingu og markmið mismunandi viðhaldskerfa og viðhaldsstjórnunar

- þekki flokkunarkerfi, svo sem SFI-kerfið
- þekki tilgang og notkun viðhaldsforrita fyrir vélbúnað
- þekki helstu gerðir viðhaldskerfa
- þekki helstu tæki sem notuð er við ástandsskoðun og til fyrirbyggjandi viðhalds
- þekki helstu tegundir brotsára í málmum og helstu tegundir NDT-prófana
- þekki uppbyggingu viðhaldsforrita
- þekki uppbyggingu og markmið verkþáttarita (cpm)
- þekki grundvallarhugtök gæðastjórnunar og gæðavottunar
- þekki markmið og uppbyggingu gæðakerfa og gæðahandbóka
- þekki gildi viðskiptamannsins fyrir fyrirtækið
- þekki verklag við gæðavottun fyrirtækja
- þekki markmið og hlutverk öryggisstjórnunarkerfa, þ.m.t. ISM-kóðans
- þekki uppbyggingu ISM-kóðans og þeim kröfum sem kóðinn gerir til vélstjóra
- þekki helstu aðferðir við tæringarvarnir í skipum og á hverju þær aðferðir byggjast
- þekki helstu málningarkerfi sem notuð eru við tæringarvarnir í skipum
- þekki helstu verkbókhaldskerfi

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

VIR104 Viðhald véla

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám A

Undanfarar: SMÍ104, VST204

Áfangalýsing

Í þessum áfanga eiga nemendur að öðlast þekkingu á undirstöðuatriðum á viðhaldi véla, þ.e. grundvallarvinnubrögðum að því er varðar viðhald og viðgerð á brunahreyflum og búnaði sem þeim tengist. Einnig er gert ráð fyrir að nemendur taki í sundur, skoði og setji saman vélar og ýmsan vélbúnað. Nemendur öðlast þekkingu á spennumyndun í boltum við herslu þeirra.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki aðferðir við samsetningu vélarhluta
- þekki þenslu og samdrætti vélarhluta vegna hitabreytinga og áhrif þeirra á hönnun vélarhlutanna
- þekki aðferðir við að stilla saman vélar og vélbúnað og prófun/mælingu á niðurstöðum
- þekki aðferðir sem beitt er við upptekt á stökk og bullu
- þekki hlutverk og uppbyggingu forþjöppu
- þekki hlutverk og uppbyggingu gangráðs
- þekki hlutverk og uppbyggingu eldsneytislaða og eldsneytisloka
- þekki hlutverk og uppbyggingu kælidælu og kælikerfis í vélum
- þekki aðferðir sem beitt er við mælingu á slit á vélarhlutum
- þekki aðferðir við uppmælingu á skipsskrúfu
- þekki dælur og dælikerfi sem þjónusta aflvélar með tilliti til viðhalds og upptektar
- þekki aðferðir og efni sem notuð eru til að steypa undir vélar og tæki
- geti metið ástand brunahreyfla með þjöppumælingu og mælingu á smurolíuþrýstingi
- geti framkvæmt ástandsmat á vélbúnaði með hliðsjón af þjónustu- og viðhaldslýsingu framleiðanda
- geti framkvæmt slitmælingar á strokk og bullu sem og á öðrum hlutum vélbúnaðar
- geti tekið ofan af einum strokk dísilvélar og bulludregið
- geti sinnt umhirðu og viðhaldi á lokum og strokklokum

- geti skipt um strokkloksþétti
- geti skipt um tímakambás
- geti sinnt umhirðu tannhjóla og vökvagíra
- geti annast sveigjumælingu á sveifarás dísilvélar
- geti annast skoðun og mælingar á sveifar- og höfuðlegum dísilvélar
- geti reiknað út spennu í boltum miðað við tiltekna herslu þeirra

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

VST103 Vélstjórn

Svið: Skipstjórarsvið, skipstjórarnám B

Vélstjórarsvið, vélstjórarnám A

Undanfari: Enginn

Áfangalýsing

Í þessum áfanga öðlast nemendur þekkingu á uppbyggingu og virkni mismunandi vélagerða, þar sem áhersla er lögð á uppbyggingu og virkni bulluvéla. Íhlutum eða einingum sem brunavél samanstendur af og hlutverki þeirra. Einnig er fjallað um véla- og lagnakerfi sem þjóna brunavélum. Nemendur öðlast nægilega haldgóða þekkingu og færni í notkun véla og vélakerfa að þeir séu færir um að þjóna og stjórna vélbúnaði í minni skipum.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki vinnuhring dísil- og ottómótors, bæði munnlega og skriflega
- þekki flokkun aflvéla eftir gerð, uppbyggingu og eldsneyti
- þekki grundvallarhugmyndir að baki bulluvélinni, byggingu hennar og geta nafngreint helstu íhluti hennar og lýst hlutverki þeirra
- þekki mismunandi uppbyggingu, notkun og eiginleika hraðgengra og hæggengra bulluvéla
- þekki mismunandi aðstreymi eldsneytis og lofts í ottóvél og dísilvél
- þekki vinnuhring tvígengis- og fjörgengisbulluvéla og helstu mæligildi
- þekki þau kerfi sem þjóna vélum skipa, hlutverk þeirra og uppbyggingu í minni skipum, hvaða hlutverki þau þjóna og með hvaða hætti
- þekki eldsneytisolíukerfi skipa og einstaka þætti þess frá daghylki að eldsneytisloka
- þekki aðferðir og tæki sem beitt er við prófun eldsneytistækja, rekstur og viðhald þeirra
- þekki hlutverk forþjöppu og uppbyggingu hennar
- þekki blöndun og hlutföll eldsneytis og lofts
- þekki snúningshraðastillingu véla
- þekki uppbyggingu á eldsneytisdælum og vinnumáta þeirra
- þekki skolunarkerfi fjór- og tvígengisdísilvéla
- þekki smurolíukerfi og einstaka þætti þess, smuraðferðir, rekstur og viðhald smurkerfa
- þekki ræsingu bulluvéla, þ.m.t. mismunandi ræsiloftskerfi véla og þær reglur sem um þau kerfi gilda
- þekki umhirðu véla og búnaðar í vélarrúmi
- þekki varahluti og verkfæri til nota við að þjónusta vélbúnað
- þekki reglur um vélbúnað og rafbúnað íslenskra skipa
- geti undirbúið dísilvél fyrir gangsetningu
- geti gangsett hana og sýnt edlileg viðbrögð við algengum gangtruflunum
- geti unnið kerfisbundið að því að finna bilun í vél skips með því að útiloka tiltekna algengar orsakir

- geti gengið frá vél og vélarrúmi eftir stöðvun og gert vélarrúm frostklárt

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

VST204 Vélstjórn

Svið: Skipstjórnarsvið, skipstjórnarnám A

Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám A

Undanfari: VST103

Áfangalýsing

Í þessum áfanga öðlast nemendur þekkingu á helstu véla- og lagnakerfum um borð í skipum að því marki að hann geti dregið upp riss eða teikningar af slíkum kerfum. Þeir kynnst uppbyggingu og virkni mismunandi vélagerða, þeim íhlutum eða einingum sem brunavél samanstendur af og hlutverki þeirra. Nemendur öðlast nægilega haldgóða þekkingu og færni í notkun véla og vélakerfa til að þeir séu færir um að þjóna og stjórna vélbúnaði í smærri skipum.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki mismunandi tegundir eldsneytis til nota í skipum, efnasamsetningu og eiginleikum þeirra
- þekki eldsneytisbúnað dísil- og ottóvéla og loftaðfærslubúnað miðað við algengustu eldsneytistegundir
- þekki kælipörf brunavéla og geti útskýrt bæði ytri og innri kælibúnað véla
- þekki ráðstafanir sem grípa má til við eld í sveifarhúsi véla
- þekki algengar aðferðir við aflyfirfærslu frá vél að skúfu og í geti því sambandi útskýrt mismunandi gerðir og uppbyggingu tengsla (kúplinga), gíra og skipsskrúfa
- þekki hin ýmsu kerfi í skipum, hlutverk þessara kerfa, uppbyggingu og einstaka hluti þeirra, notkun þeirra og viðhald
- þekki mismunandi gerðir gangráða og yfirsúningshraðavarna
- þekki algengar gerðir af vökvavindukerfum og vökvastýrisvélum
- þekki hliðarskrúfur, hlutverk þeirra og virkni
- þekki uppbyggingu stefnisrörs, og þéttingar þess við skúfuás
- þekki uppbyggingu skiptiskrúfunnar
- þekki uppbyggingu niðurfærslugíra með og án úttaka og hlutverk þrýstilegu
- þekki fjarstýribúnað sem tengist stjórn á skúfuskurði, snúningshraða vélar og stýri
- þekki gegnumtök fyrir lagnir í gegnum vatnsþétt þil skipa
- þekki gegnumtök fyrir lagnir í gegnum þil sem afmarka brunahólf skipsins

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

VST304 Vélstjórn

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám B

Undanfarar: VST204, VFR113

Áfangalýsing

Nemendur læra hvernig nota má teikningar og leiðbeiningabæklinga til að öðlast þekkingu á uppbyggingu einstakra vélarhluta og kerfa og hvernig meta má ástand þeirra. Nemendur gera tillögur um viðgerðir á þeim. Þeir kynnst eldsneytisólum og kerfum, smurolíum og

smurolúkerfum, krosshausvélum og langbulluvélum með tilliti til brennslu svartolíu, notkun á mismunandi smurolíum. Nýtingu glataðs varma frá vélum með varmaskiptum og afgaskötlum. Þeir öðlast þekkingu á tæringarvörnum ferskvatns- og sjókerfa á ferskvatnsframleiðslu um borð í skipum ásamt því að þekkja helstu gerðir skilvindna og kunna skil á skilvindukerfum, austur- og kjölfestukerfum og þeim reglum sem um þær gilda (MARPOL).

Nemendur kynnst vaktreglum STCW-samþykktarinnar og um skyldur vélstjóra við vaktstöðu, svo sem færslu vélabóka og skráningu upplýsinga um ástand vélbúnaðar. Þeim á jafnframt að vera kunnugt um til hvaða ráðstafana skuli grípa í neyðartilvikum.

Í verklegum hluta áfangans eru teiknuð upp í staðaltáknakerfi öll kerfi meðalhraðgengrar dísilvélar og sömu kerfum er lýst fyrir hæggena krosshausvél. Olíuverk eru skoðuð, prófuð og stillt. Meðalhraðgeng dísilvél keyrð, tekna af henni ritmyndir og lesið úr þeim. Vatnsröraketill kyntur upp og brunaloftið stillt eftir afgasgreiningu og eimkerfi hans teiknað.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki nútímaeldsneytiskerfi sem hönnuð eru fyrir gasolíu- og svartolíu-meðhöndlun og geti útskýrt tilgang hvers einstaks þáttar í kerfunum með aðstoð teikninga
- þekki helstu eiginleika eldsneytisolíu af mismunandi flokkum og meðferð hennar (?) ásamt grundvallaratriðum um skiljun
- þekki nútímasmurolúkerfi og geti útskýrt tilgang hvers einstaks þáttar í kerfinu með aðstoð teikninga
- þekki helstu eiginleika smurolíu af mismunandi flokkum og meðferð hennar við daglegan rekstur véla
- þekki nútímakælivatns- og sjókælikerfi og geti útskýrt tilgang hvers einstaks þáttar í kerfunum með aðstoð teikninga
- þekki helstu eiginleika fersk- og saltvatns til kælingar og meðhöndlun þess við daglegan rekstur véla
- þekki helstu orsakir og skilyrði tæringar í skipum og vélakerfum ásamt þeim aðgerðum sem beitt er til varnar tæringu
- þekki helstu aðferðir við framleiðslu ferskvatns um borð í skipum og geti útskýrt algengar gerðir af tækjum sem notuð eru við hana
- þekki helstu eiginleika austur- og kjölfestukerfa ásamt þeim hreinsibúnaði (austurskiljum) sem gerðar eru kröfur um og þekki þær reglur (íslenskar og alþjóða) sem gilda um losun á olíumenguðu vatni fyrir borð
- þekki gerð og uppbyggingu krosshausvéla
- þekki þær alþjóðareglur sem lúta að störfum vélstjóra ásamt þeim reglum sem gilda um vaktstöðu um borð í skipum
- þekki fyrirbyggjandi aðgerðir til að koma í veg fyrir hættuástand þegar slíkt ástand er yfirvofandi
- þekki eimketil og útskýrt hann ásamt einföldu eimkerfi til upphitunar
- geti með hjálp teikninga og leiðbeiningabæklinga áttað sig á uppbyggingu vélahluta og búnaðar og hvernig þeir vinna
- geti mælt slit í vélbúnaði og metið ástand hans með samanburði við uppgefin slitmörk
- geti gert áætlanir um viðgerðir og lagt mat á ástand vélhluta að viðgerð lokinni
- geti gangsett og rekið hin ýmsu kerfi í skipsvélarrúmi
- geti kynt eimketil

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

VST312 Vélstjórn

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám B

Undanfarar: VST304, STI103

Áfangalýsing

Í þessum áfanga annast nemendur allan daglegan rekstur vélarrúms frá stjórnstöð, sinna bilanagreiningu og nýta sér upplýsingar frá framleiðendum, afgangsvakanum og viðvörunarkerfinu til að tryggja öruggan rekstur vélarrúmsins.

Í áfanganum er kennd öll undirstaða við notkun hermis, ræsing á öllum búnaði vélarrúmsins og rekstur þess með hjálp viðvörunarkerfa. Í lok áfangans eru teknar fyrir gangtruflanir og bilanagreining.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki vélhermi og geti beitt stjórnækjum hans til að afla upplýsinga um ástand vélbúnaðar og stoðkerfa og á grunvelli þeirra tekið ákvarðanir um stjórnök eða viðbrögð við óeðlilegu ástandi vélbúnaðar eða stoðkerfa með viðeigandi ráðstöfunum
- geti sýnt færni við að ræsa einstök tæki vélarrúmsins og stoðkerfa þess á þann hátt að tækjum og búnaði verði ekki misboðið og að gætt sé að eðlilegri tíma- og forgangsröðun athafna

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

VST403 Vélstjórn

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám B

Undanfari: VST304

Áfangalýsing

Nemendur eiga með hjálp teikninga og leiðbeiningabæklinga að öðlast dýpri þekkingu á uppbyggingu einstakra vélarhluta, hvernig þeir starfa, geta metið ástand þeirra með mælingum og samanburði við slitmörk. Þeir gera tillögur og áætlun um viðgerðir og leggja mat á ástand hlutarins að viðgerð lokinni.

Í þessum áfanga er fjallað um ræsiloft og loft fyrir vinnuvélar og stýritæki, einstaka þætti loftkerfa, afgaskerfi, skólþ- og sorakerfi, sjókerfi og ferskvatnskerfi til almennra nota. Fyrirkomulag í vélarrúmi og lagnafyrirkomulag. Fjallað er um legur, þ.m.t. hvítmálslegur, uppbyggingu og gerð þeirra og notkunarvið ásamt því að fjalla um krafta í bulluvélum, um sveiflumyndun í vélum og vélakerfum, um eigin tíðni véla, um gerð og hlutverk dempara og eftirlit með þeim, um byggingu meðalgengra og hraðgengra dísilvéla og ýmis rekstraratriði varðandi svartolíubrennslu og gangtruflanir. Í hinum verklega þætti er áhersla lögð á eftirfarandi: Keyrslu vélarrúms ásamt ritmyndatöku og þjálfuð viðbrögð við gangtruflunum (gert í vélarrúmshermi). Skilvindur, viðhald á þeim og rekstur. Þrýstivökvakerfi og vökvagíra svo og Pt-eldsneytiskerfi og afgangsvaka.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki uppbyggingu ræsiloftskerfis og alla hluta þess í smáatriðum
- þekki uppbyggingu afgaskerfis
- þekki uppbyggingu skólþ- og sorakerfis
- þekki helstu gerðir lega, uppbyggingu þeirra og notkunarvið
- þekki innri sveiflur í vélum og vélakerfum, eigintíðni véla og hvernig megi draga úr óæskilegum sveiflum
- þekki hlutverk dempara, helstu gerðir þeirra og eftirliti með ástandi þeirra

- þekki aðferðir varðandi þurrkun lofts fyrir stýrikerfi og loftræstikerfi fyrir vélarrúm og lestar
- þekki mismunandi gerðir afgaskatla og öryggisbúnað sem tengist þeim
- þekki fráveitukerfi í skipum, þ.e. skólþkerfi og lagnir, og kerfi til söfnunar, geymslu og losunar á sora og austri
- þekki mismunandi tegundir eldsneytisólú og smurolú og eiginleika þeirra
- geti útskýrt fyrirkomulagsteikningar í vélarrúmi og rörateikningar mismunandi kerfa
- geti útskýrt grunnbyggingu meðalgengra nútímadísilvéla
- geti gert grein fyrir mismunandi gerð lega til mismunandi nota og sagt til um hvaða tegund henti best við tiltekna aðstæður með tilliti til álags, snúningshraða og endingar

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

VTÆ102 Véltækni

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám B

Undanfarar: VST204, STI103, KÆL202

Áfangalýsing

Í þessum áfanga öðlast nemandi þjálfun í rekstri vélbúnaðar, öflun upplýsinga um ástand hans með mælitækjum, þjálfun í mati á þeim upplýsingum, þ.e. samanburði mældra gilda við eðlilegt eða æskilegt ástand, og þjálfun í að taka ákvarðanir um viðbrögð ef niðurstöður geta tilefni til. Nemandur eiga að nýta sér námsefni undanfara og þekkingu í vélfræði með verklegum æfingum þar sem þeir framkvæma verklegar tilraunir sem hafa það hlutverk að auka skilning á einstökum þáttum fræðigreinarinnar.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki varmajöfnuð á kælikerfi
- þekki varmajöfnuð á eimkerfi
- þekki bilanagreiningu í kælikerfi
- þekki nýtni og afldreifingu miðflóttakraftsdælu
- þekki aflnotkun og kennilínur miðflóttakraftsdælu
- þekki stillingu þensluloka og þrýstiliða kælikerfis
- þekki afkastastýringu kælikerfis með mótþrýstiloka
- þekki skrófulínurit skips
- þekki álagslínurit aðalvélar skips

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

VTÆ122 Véltækni

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám C

Undanfarar: VFR313. EFN203

Áfangalýsing

Í þessum áfanga öðlast nemandur þjálfun í rekstri vélbúnaðar, öflun upplýsinga um ástand hans með mælitækjum og þjálfun í mati á þeim upplýsingum.

Nemandur eiga að nýta sér námsefni undanfara og þekkingu í vélfræði með verklegum æfingum þar sem þeir framkvæma verklegar tilraunir sem hafa það hlutverk að auka skilning þeirra á einstökum þáttum fræðigreinarinnar. Að loknu námi í áfanganum eiga

nemendur að geta sett fram helstu atriði æfingarinnar og niðurstöður í skýrslu sem er það skýr að hún geti þjónað sem upprifjunarefni fyrir nemandann síðar meir.

Áfangamarkmið

- Nemendur geti sett fram helstu atriði æfingarinnar og niðurstöður í skýrslu sem er það skýr að hún geti þjónað sem upprifjunarefni fyrir nemandann síðar meir.

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

VTÆ202 Véltækni

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám C

Undanfarar: KÆL302, VFR313, VST312, VTÆ102

Áfangalýsing

Megináhersla verður lögð á rannsóknir á sviði varmafræði, kælitækni, reglunartækni og almennrar vélfræði. Í þessum áfanga kynnast nemendur rekstri kælikerfa með því að nota kælikerfi til varmafræðilegra athugana. Fjallað er um lofttemprunarkerfi og unnið að rannsóknum á varmaskiptum. Nemendur eiga að nýta sér námsefni undanfara og þekkingu í vélfræði með verklegum æfingum þar sem þeir framkvæma verklegar tilraunir sem hafa það hlutverk að auka skilning á einstökum þáttum fræðigreinarinnar.

Nemendur geti sett fram helstu atriði æfingarinnar og niðurstöður í skýrslu sem er það skýr að hún geti þjónað sem upprifjunarefni fyrir nemendur síðar meir.

Áfangamarkmið

- Markmið þessa áfanga er að veita nemendum aukna hagnýta þekkingu í vélfræði með verklegum æfingum þar sem þeir nýta sér námsefni undanfara við að framkvæma verklegar tilraunir sem hafa það hlutverk að auka skilning á einstökum þáttum fræðigreinarinnar

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

VTÆ212 Véltækni

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám D.

Undanfarar: VTÆ102, VST312

Hliðfari: STI203

Áfangalýsing

Í þessum áfanga öðlast nemendur þjálfun í keyrslu dísilrafstöðvar og samkeyrslu fleiri stöðva. Unnið er í vélarrúmshermi og stöð fyrir stöðumælingar. Kynntar eru gerðir og uppbygging túrbína í vatns- og gufuafllstöðvum og fá nemendur tækifæri til að kynnast rekstri þeirra með heimsókn í slíkt raforkuver. Nemendur eiga að nýta sér námsefni undanfara og þekkingu í vélfræði með verklegum æfingum þar sem þeir framkvæma verklegar tilraunir sem hafa það hlutverk að auka skilning á einstökum þáttum fræðigreinarinnar.

Nemendur geti sett fram helstu atriði æfingarinnar og niðurstöður í skýrslu sem er það skýr að hún geti þjónað sem upprifjunarefni fyrir nemandann síðar meir.

Áfangamarkmið

- Markmið þessa áfanga er að veita nemendum aukna hagnýta þekkingu í vélfræði með verklegum æfingum þar sem þeir nýta sér námsefni undanfara við að framkvæma verklegar tilraunir sem hafa það hlutverk að auka skilning á

einstökum þáttum fræðigreinarinnar. Fræðilega umfjöllum um efni þessa áfanga er m.a. að finna í áfanganum VFR513.

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

VÖK102 Vökvatækni

Svið: Vélstjórnarsvið, vélstjórnarnám C

Undanfari: STÝ102

Áfangalýsing

Að áfanganum loknum eiga nemendur að þekkja alla hluta vökvakerfis og hlutverk þeirra. Þeir skulu fá innsýn í umgengni um vökvakerfi. Þeir eiga að vera færir um að lesa vökvakerfisteikningar og nota handbækur.

Áfangamarkmið

Nemandi

- þekki tákni og teiknistaðla fyrir vökvakerfi
- þekki helstu stálrör sem notuð eru í vökvalagnir m.t.t. notkunar, kostnaðar og umhverfisþátta
- þekki síur og hreinsibúnað
- þekki allar helstu tegundir vökvalagna, rör, slöngur, festingar og tengi
- þekki vökva sem notaðir eru á vökvakerfi og eðliseiginleika þeirra (seigju, seigjutölu)
- þekki umhverfisáhrif vökva, förgun og endurvinnslu
- þekki allar helstu aðferðir við hreinsun á lögnum
- þekki lofttæmingu lágþrýstra og annarra lokaðra kerfa
- geti lesið einfaldar vökvakerfisteikningar
- geti reiknað streymishraða í kerfum
- geti metið orkutap í kerfum
- geti metið hvort uppgefnar stærðir á lögnum séu réttar
- geti metið stærð vökvageymis og lagna að honum og frá
- geti beygt rör, tengt rör, sett saman og fest upp
- geti lagt mat á frágang lagna
- geti notað handbækur

Námsmat

Getur byggst á verkefnavinnu, skyndiprófum eða sambærilegum æfingum sem ásamt lokaprófi/lokaverkefni gefa heildarniðurstöðu námsmats.

VIÐAUKAR

Viðauki I. Námslýsing vélstjórnarnáms á smáskipum

Áfangalýsing

Markmið náms til vélstjórnarskírteinis á skipum, sem eru 12 metrar að skráningarlengd og styttri og með vélarafli minna en 750 kW, er að veita vélstjórnarmönnum nægilega haldgóða þekkingu og færni til að annast vélstjórn á smábátum með öruggum hætti við allar raunhæfar aðstæður.

Áfangamarkmið

1. Vélin

- vinnumáti
uppbygging dísilvéla kynnt ásamt einstökum vélahlutum, s.s. stimplum, sveifarásam, loku,, stimpilstöngum, strokkfóðringum og strokklokum
- afgaskerfi
virgni afgasblásara, skolloftskæla og skermun á heitum afgasgreinum
- eldsneytiskerfi
eldsneytisgeymar, vatnsskilja, síur, dælur, eldsneytislokar og lagnir. Lofttæming. Helstu atriði um bilanaleit og meðferð eldsneytiskerfis
- smurkerfi
val og umhirða á smurolú og síubúnaði, smurolúdælur, smurolúkælar og ferill smurolú.
- kælikerfi
helstu gerðir kælikerfa, kælar/utanáliggjandi kælar, innanborðskælar, tæringavarnir, vatnslás og kælivatnshitastig, hlutverk varnarskauta í kælikerfum, kælivatnsdælur, lokar og efni í lokum.
- keyrsla véla
kynning á ástimpluðum stærðum á vélum, varmayfirlestun véla, eyðslukúrfur, skrífulínurit og mælar sem fylgjast þarf með þegar vélar eru keyrðar

2. Drifbúnaður og stýri

- gírar
helstu gerðir gíra, niðurfærslugíra, hældrifa, skiptigíra, olía og umhirða
- skrífa
fastar skúfur, skiptiskrífur, umgengni og helstu viðgerðir
- stýri
nemendum kynnt stýrisvél og umhirða hennar
kynning á helstu gerðum af stýrisvélum/stýristjökkum
stýrisblað og frágangur þess

3. Ýmis kerfi

- slökkvikerfi
- austurkerfi
farið yfir síur, dælur og loka og val á efni og búnaði kynnt

4. Rafkerfi

- tenging kerfis
kynning á einlínummyndum af rafmagnskerfum bátsins, tengingar, frágangur og umhirða
gerð grein fyrir helstu bilunum
- rafkerfi fyrir handfærarúllur
kynning á einlínummynd og tengingum á algengustu tegundum af handfærarúllum

- rafgeymar
uppbygging rafgeyma, umhirða, rað- og hliðtenging, varúðarráðstafanir, hleðsla og afhleðsla
- startari
uppbygging og tengingar
- glóðakerti
helstu gerðir glóðakerta og gerð grein fyrir öðrum aðferðum til upphitunar lofts við gangsetningu
- riðspennukerfi 230 V
kynning á riðspennukerfum í minni bátum. Hættur við slík kerfi og algengustu truflanir á þeim kynntar

5. Reglugerðir varðandi vélakerfi smábáta

- reglugerðir um rafkerfi, vélakerfi og mengun sjávar
- farið yfir reglur um skoðanir og lögbundið eftirlit
- Norðurlandareglur um öryggis- og björgunarbúnað kynntar

6. Viðhald, varahlutir og verkfæri

farið yfir reglubundið viðhald vélbúnaðar og fjallað um meðferð og geymslu varahluta og helstu gerðir handverkfæra kynntar og notkun þeirra

7. Vökvakerfi

vökvageymar, dælur, síur, öryggisbúnaður og annar búnaður svo sem háþrýstivindur í minni bátum sem og lokar og lagnir sem þeim tilheyra

8. Vetrargeymsla

frágangur vélar og skrokks og gerð grein fyrir frostþoli vökva

9. Algengar bilanir og viðbrögð við þeim

nemendur gangsetja dísilvél og æfa kerfisbundna bilanaleit sem byggð er á efni námskeiðsins

10. Reglubundið viðhald vélbúnaðar

nemendum kynntir einfaldir gátlistar fyrir viðhald vélbúnaðar

Viðauki II. Listi yfir áfanga sem kenna þarf eftir alþjóðasamþykktinni STCW

Áfangi	Lýsing úr alþjóðasamþykktinni STCW
BUR102	Nám í þessum áfanga og undanfarandi áfanga skal jafnframt samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, kafla A-III/2 og viðeigandi töflum. Sjá töflur A-III/2, Maintain safety of engine equipment systems and services. Sjá töflur A-III/2, Maintain safety of engine equipment systems and services. Sjá jafnframt Model course 7.03; Competances 1.1.5, Technology of materials.
EFM102	Nám í þessum áfanga skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, kafla A-III/1 og viðeigandi töflu. Sjá töflu A-III/1, Use appropriate tools for fabrication and repair operations typically performed on ships. Sjá jafnframt Model course 7.04; Competances 1.1.1, Materials for construction and repairs og 1.1.2, Processes for fabrication and repair.
ENS211	Nám í þessum áfanga og undanfarandi áfanga skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, kafla IV ásamt viðeigandi töflu. Sjá töflur A-II/1 og A-II/3, Use of standard Marine Navigational Vocabulary. Sjá jafnframt Model course 7.03; Competance 1.6.1. English language og 1.6.2. Use the standard marine navigational vocabulary.
GRT103	Nám í þessum áfanga og öðrum teikniáföngum skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, kafla A-III/1 og viðeigandi töflu. Sjá töflu A-III/1, Use appropriate tools for fabrication and repair operations typically performed on ships. Sjá jafnframt Model course 7.04; Competances 1.2.2, Marine engineering drawing and design.
HBF101	Efni þessa áfanga skal samsvara ákvæðum STCW-samþykktarinnar ásamt viðeigandi töflum. Sjá kafla A-II/1 og A-III/1, Apply medical first aid on board ship. Sjá jafnframt kafla A-VI/4, greinar 1- 3 þar sem fjallað er um Mandatory minimum requirements related to medical first aid. Efni þessa áfanga skal jafnframt samsvara viðeigandi ákvæðum í IMO guidance on Training and Certification of Fishing Vessel Personnel. Sjá 6. kafla, lið 14 og Appendix 17 þar sem fjallað er um Medical and first aid.
HSK102	Nám í þessum áfanga og öðrum skipahönnunaráföngum skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, kafla A-III/1 og viðeigandi töflu. Sjá töflur A-II/1 og A-III/1, Maintain seaworthiness of the ship. Sjá jafnframt Model course 7.03, competence 3.2.2. Ship construction og model course 7.04, competances 1.6.1. Main and auxiliary machinery og 4.2.2, Ship construction. Efni þessa áfanga skal samsvara viðeigandi ákvæðum í IMO guidance on Training and Certification of Fishing Vessel Personnel. Sjá grein 4.15 og appendix 16.
HSK202	Nám í þessum áfanga skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, köflum A-II/1 og A-II/3 og viðeigandi töflum. Sjá töflur A-II/1 og A-II/3, Maintain the seaworthiness of the ship. Sjá jafnframt Model course 7.04; Competances 4.2.1, Stability, trim and stress tables; 4.2.2, The principal structure members of a ship; Efni þessa áfanga skal jafnframt samsvara viðeigandi ákvæðum í IMO guidance on Training and Certification of Fishing Vessel Personnel. Sjá kafla 4, lið 15 og kafla 6, lið 13. Fishing vessel construction and stability og appendix 16.
ITM113	Nám í þessum áfanga og öðrum teikniáföngum skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, kafla A-III/1 og viðeigandi töflu. Sjá töflu A-III/1, Use appropriate tools for fabrication and repair operations typically performed on ships. Sjá jafnframt Model course 7.04; Competances 1.2.2, Marine engineering drawing and design.

- KÆL122 Nám í þessum áfanga og öðrum kælitækniáföngum skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, kafla A-III/1 og viðeigandi töflu. Sjá töflu A-III/1, Operate main and auxiliary machinery and associated control systems. Sjá jafnframt Model course 7.04; Competances 1.6.1, Main and auxiliary machinery.
- MLS102 Nám í þessum áfanga og öðrum málm-tækniáföngum skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, kafla A-III/1 og viðeigandi töflu. Sjá töflu A-III/1, Use appropriate tools for fabrication and repair operations typically performed on ships. Sjá jafnframt Model course 7.04; Competances 1.1.3, Fabrication and repair.
- MLS202 Nám í þessum áfanga og öðrum málm-tækniáföngum skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, kafla A-III/1 og viðeigandi töflu. Sjá töflu A-III/1, Use appropriate tools for fabrication and repair operations typically performed on ships. Sjá jafnframt Model course 7.04; Competances 1.1.3, Fabrication and repair.
- MLS302 Nám í þessum áfanga og öðrum málm-tækniáföngum skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, kafla A-III/1 og viðeigandi töflu. Sjá töflu A-III/1, Use appropriate tools for fabrication and repair operations typically performed on ships. Sjá jafnframt Model course 7.04; Competances 1.1.3, Fabrication and repair.
- MLS402 Nám í þessum áfanga og öðrum málm-tækniáföngum skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, kafla A-III/1 og viðeigandi töflu. Sjá töflu A-III/1, Use appropriate tools for fabrication and repair operations typically performed on ships. Sjá jafnframt Model course 7.04; Competances 1.1.3, Fabrication and repair.
- RAF103 Nám í þessum áfanga og öðrum áföngum í rafmagnsfræði skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni og viðeigandi töflum. Sjá töflu A-III/1, Use hand tools, electrical and electronic measuring and test equipment for fault finding, maintenance and repair operations. Sjá jafnframt Model course 7.04; Competances 1.3.1, Safety requirements for electrical systems; 1.3.2, Characteristics of shipboard electrical systems; 1.3.3, Electrical tests and measuring equipment. Efni þessa áfanga og undanfarandi áfanga skal jafnframt samsvara viðeigandi ákvæðum í IMO guidance on Training and Certification of Fishing Vessel Personnel. Sjá kafla 4, lið 23. Electrical equipment and installation og Appendix 28.
- RAF253 Nám í þessum áfanga og öðrum áföngum í rafmagnsfræði skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni og viðeigandi töflum. Sjá töflu A-III/1, Use hand tools, electrical and electronic measuring and test equipment for fault finding, maintenance and repair operations.og Model course 7.04; Competances 1.3.1, Safety requirements for electrical systems; 1.3.2, Characteristics of shipboard electrical systems; 1.3.3, Electrical tests and measuring equipment. Sjá jafnframt töflu A-III/1, Operate alternators, generators and control systems og Model Course 7.04; Competance 2.1.1 Generating plant og 2.1.2. Control systems. Efni þessa áfanga og undanfarandi áfanga skal jafnframt samsvara viðeigandi ákvæðum í IMO guidance on Training and Certification of Fishing Vessel Personnel. Sjá kafla 4, lið 23. Electrical equipment and installation og Appendix 28.
- RAF353 Nám í þessum áfanga og öðrum áföngum í rafmagnsfræði skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni og viðeigandi töflum. Sjá töflu A-III/1, Use hand tools, electrical and electronic measuring and test equipment for fault finding, maintenance and repair operations.og Model course 7.04; Competances 1.3.1, Safety requirements for electrical systems; 1.3.2, Characteristics of shipboard electrical systems; 1.3.3, Electrical tests and measuring equipment. Sjá jafnframt töflu A-III/1, Operate alternators, generators and control systems og Model Course 7.04; Competance 2.1.1 Generating plant og 2.1.2. Control systems.

- RAF453 Nám í þessum áfanga og öðrum áföngum í rafmagnsfræði skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni og viðeigandi töflum. Sjá töflu A-III/1, Use hand tools, electrical and electronic measuring and test equipment for fault finding, maintenance and repair operations.og Model course 7.04; Competances 1.3.1, Safety requirements for electrical systems; 1.3.2, Characteristics of shipboard electrical systems; 1.3.3, Electrical tests and measuring equipment. Sjá jafnframt töflu A-III/1, Operate alternators, generators and control systems og Model Course 7.04; Competance 2.1.1 Generating plant og 2.1.2. Control systems. Efni þessa áfanga og undanfarandi áfanga skal jafnframt samsvara viðeigandi ákvæðum í IMO guidance on Training and Certification of Fishing Vessel Personnel. Sjá kafla 4, lið 23. Electrical equipment and installation og Appendix 28.
- RAF554 Nám í þessum áfanga og öðrum áföngum í rafmagnsfræði skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, köflum A-III/1 og viðeigandi töflum. Sjá töflur A-III/1, Use hand tools, electrical and electronic measuring and test equipment for fault finding, maintenance and repair operations. Sjá jafnframt Model course 7.04; Competances 1.3.1, Safety requirements for electrical systems; 1.3.2, Characteristics of shipboard electrological systems; 1.3.3, Electronical tests and measuring equipment.
- RAF564 Nám í þessum áfanga skal jafnframt samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, köflum A-III/1 og viðeigandi töflum.
- RAT102 Nám í þessum áfanga og öðrum áföngum í rafmagnsfræði skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni og viðeigandi töflum. Sjá töflu A-III/1, Use hand tools, electrical and electronic measuring and test equipment for fault finding, maintenance and repair operations og Model course 7.04; Competances 1.3.1, Safety requirements for electrical systems; 1.3.2, Characteristics of shipboard electrical systems; 1.3.3, Electrical tests and measuring equipment. Sjá jafnframt töflu A-III/1, Operate alternators, generators and control systems og Model Course 7.04; Competance 2.1.1 Generating plant og 2.1.2. Control systems. Efni þessa áfanga og undanfarandi áfanga skal jafnframt samsvara viðeigandi ákvæðum í IMO guidance on Training and Certification of Fishing Vessel Personnel. Sjá kafla 4, lið 23. Electrical equipment and installation og Appendix 28.
- RAT353 Nám í þessum áfanga skal jafnframt samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, köflum A-III/1 og viðeigandi töflum. Sjá töflur A-III/1, Use hand tools, electrical and electronic measuring and test equipment for fault finding, maintenance and repair operations. Sjá jafnframt Model course 7.04; Competances 1.3.1, Safety requirements for electrical systems; 1.3.2, Characteristics of shipboard electrological systems; 1.3.3, Electronical tests and measuring equipment.
- REN103 Nám í þessum áfanga og öðrum málmiðnaðaráföngum skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, kafla A-III/1 og viðeigandi töflu. Sjá töflu A-III/1, Use appropriate tools for fabrication and repair operations typically performed on ships. Sjá jafnframt Model course 7.04; Competance 3.1.1, Maintenance and repair at the operational level.
- RÖK102 Efni þessa áfanga skal samsvara ákvæðum STCW-samþykktarinnar ásamt viðeigandi töflum. Sjá kafla A-III/1, Maintain marine engineering systems, including control systems. Sjá jafnframt Model course 7.04, Competance 3.1.1. Maintenance of marine systems.
- SJR102 Nám í þessum áfanga og undanfarandi áfanga skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, köflum A-II/1 og A-II/3 og viðeigandi töflum. Sjá töflur A-II/1, A-II/3 og A-III/1, Monitor compliance wjth legislative requirements. Sjá jafnframt Model course 7.03; Competance 3.6.1 og Model course / .04; Competance 4.6.1 IMO conventions conserning safety of life at sea and protection of the maritime environment. Efni þessa áfanga og undanfarandi áfanga skal jafnframt samsvara viðeigandi ákvæðum í IMO guidance on Training and Certification of Fishing Vessel Personnel. Sjá kafla 6, lið 25. Maritime law and fisheries regulations.

- SMÍ104 Nám í þessum áfanga og öðrum málmiðnaðaráföngum skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, kafla A-III/1 og viðeigandi töflu. Sjá töflu A-III/1, Use appropriate tools for fabrication and repair operations typically performed on ships. Sjá jafnframt Model course 7.04; Competance 1.2.1. Use of hand- and powertools og 3.1.1, Maintenance and repair at the operational level.
- SMÍ204 Nám í þessum áfanga skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, kafla A-III/1 og viðeigandi töflu. Sjá töflu A-III/1, Use appropriate tools for fabrication and repair operations typically performed on ships. Sjá jafnframt Model course 7.04; Competance 3.1.1, Maintenance and repair at the operational level.
- STJ202 Efni þessa áfanga skal samsvara ákvæðum STCW-samþykktarinnar, köflum A-II/1 og A-II/2 ásamt viðeigandi töflum. Sjá kafla A-II/1, Respopnd to emergencies, Sjá model course 7.03, Competance 1.4.1 Precautions for protection and safety of passangers. Sjá ennfremur kafla A-II/2, Competance 1.8: Respond to Navigational emergencies. Sjá jafnframt Model course 7.01; Competances 1.8.2, Action to be taken if grounding is imminent and after grounding og Action to be taken if collision is imminent after a collision or impairment of the watertight integrity of the hull. Kafli A-II/2 Knowledge, understanding and proficiency, Competance 3.3.4 Actions to be taken to protect and safeguard all persons on board in emergencies, 3.3.5 Actions to limit damage and salve the ship following a fire, explosion, collision or grounding, 3.5.1. Personnel management, organization and training on board ship, 3.5.2. Related international maritime conversions and national legislation.
- STÝ102 Nám í þessum áfanga skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, kafla A-III/1 og viðeigandi töflu. Sjá töflu A-III/1, Use appropriate tools for fabrication and repair operations typically performed on ships. Sjá jafnframt Model course 7.04; Competances 1.2.2, Materials for construction and repairs og 1.1.2, Processes for fabrication and repair.
- UMF102 Nám í þessum áfanga skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni og viðeigandi töflum. Sjá töflur A-II/1, A-II/3 og A-III/1, Ensure compliance with pollution-prevention requirements. Sjá jafnframt Model course 7.03; Competances 3.1.1 The procautions to be taken to prevent pollution of the marine envoronment og Model course 7.04; Competance 4.1.1. um sama efni. Efni þessa áfanga og undanfarandi áfanga skal jafnframt samsvara viðeigandi ákvæðum í IMO guidance on Training and Certification of Fishing Vessel Personnel. Sjá kafla 6, lið 16. Prevention of marine pollution.
- VFR113 Nám í þessum áfanga og öðrum vélfræði- og vélstjórnaráföngum skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, kafla A-III/1 og viðeigandi töflu. Sjá töflu A-III/1, Operate main and auxiliary machinery and associated control systems. Sjá jafnframt Model course 7.04; Competances 1.6.1, Main and auxiliary machinery.
- VFR213 Nám í þessum áfanga og öðrum vélfræði- og vélstjórnaráföngum skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, kafla A-III/1 og viðeigandi töflu. Sjá töflu A-III/1, Operate main and auxiliary machinery and associated control systems. Sjá Model course 7.04; Competance 1.6.1, Main and auxiliary machinery. Sjá einnig töflu A-III/2, Operate, monitor and evaluate engine performance and capacity. Sjá Model course 7.02; Competances 1.2.1 Operation and maintenance of marine diesel engines, 1.2.2. Operation and maintenance of auxiliary machinery including pumping and piping systems, auxiliary boiler plant and steering gear systems, 1.3.1. Operation and maintenance of machinery, including pumps and piping systems.
- VIÐ102 Nám í þessum áfanga skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, kafla A-III/2 og viðeigandi töflum. Sjá töflu A-III/2, Organize safe maintenance and repair procedures. Sjá jafnframt Model course 7.02; Competances 3.1.1, Organize safe maintenance and repair procedures, 3.2.1. Detect and identify the cause of machinery malfunctions and correct faults og 3.3.1. Safe working practices.

- VIR104 Nám í þessum áfanga og öðrum véla- og viðhaldsáföngum skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, kafla A-III/1 og viðeigandi töflu. Sjá töflu A-III/1, Maintenance and repair at the operational level. Sjá jafnframt Model course 7.04; Competences 3.1.1, Maintenance of marine systems.
- VST103 Nám í þessum áfanga skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni og viðeigandi töflum. Sjá töflur A-II/2, Operate remote controls of propulsion plant and engineering systems og A-III/1, Operate main and auxiliary machinery and associated control systems. Sjá jafnframt Model course 7.03; Competences 1.10.1 Operating principles of marine power plants og 1.10.2 Ship's auxiliary machinery. og Model course 7.04; Competence 1.6.1. Main and auxiliary machinery. Efni þessa áfanga skal jafnframt samsvara viðeigandi ákvæðum í IMO guidance on Training and Certification of Fishing Vessel Personnel. Sjá kafla 4, lið 19. Main and auxiliary prime movers og Appendix 20.
- VST204 Nám í þessum áfanga og undanfarandi áfanga skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni og viðeigandi töflum. Sjá töflur A-II/2, Operate remote controls of propulsion plant and engineering systems og A-III/1, Operate main and auxiliary machinery and associated control systems. Sjá jafnframt Model course 7.03; Competences 1.10.1 Operating principles of marine power plants og 1.10.2 Ship's auxiliary machinery. og Model course 7.04; Competence 1.6.1. Main and auxiliary machinery. Efni þessa áfanga og undanfarandi áfanga skal jafnframt samsvara viðeigandi ákvæðum í IMO guidance on Training and Certification of Fishing Vessel Personnel. kafla 4, lið 19. Main and auxiliary prime movers og Appendix 20.
- VST304 Nám í þessum áfanga og öðrum vélfræði- og vélstjórnaráföngum skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, kafla A-III/1 og viðeigandi töflu. Sjá töflu A-III/1, Operate main and auxiliary machinery and associated control systems. Sjá Model course 7.04; Competences 1.4.1 Safety and emergency procedures in connection with principles to be observed in keeping an engineering watch. og 1.6.1, Main and auxiliary machinery. Sjá einnig töflu A-III/2, Operate, monitor and evaluate engine performance and capacity. Sjá Model course 7.02; Competences 1.2.1 Operation and maintenance of marine diesel engines, 1.2.2. Operation and maintenance of auxiliary machinery including pumping and piping systems, auxiliary boiler plant and steering gear systems, 1.3.1. Operation and maintenance of machinery, including pumps and piping systems.
- VST312 Nám í þessum áfanga og öðrum vélfræði- og vélstjórnaráföngum skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, kafla A-III/1 og viðeigandi töflu. Sjá töflu A-III/1, Operate main and auxiliary machinery and associated control systems. Sjá Model course 7.04; Competences 1.6.1, Main and auxiliary machinery. Sjá einnig töflu A-III/2, Operate, monitor and evaluate engine performance and capacity. Sjá Model course 7.02; Competence 1.2.3 Operation, testing and maintenance of control systems, 1.2.2. og competence 3.2.1. Detect and identify the cause of machinery malfunctions and correct faults.
- VST403 Nám í þessum áfanga og öðrum vélfræði- og vélstjórnaráföngum skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, kafla A-III/1 og viðeigandi töflu. Sjá töflu A-III/1, Operate main and auxiliary machinery and associated control systems. Sjá Model course 7.04; Competences 1.6.1, Main and auxiliary machinery. Sjá einnig töflu A-III/2, Operate, monitor and evaluate engine performance and capacity. Sjá Model course 7.02; Competences 1.2.1 Operation and maintenance of marine diesel engines, 1.2.2. Operation and maintenance of auxiliary machinery including pumping and piping systems, auxiliary boiler plant and steering gear systems, 1.3.1. Operation and maintenance of machinery, including pumps and piping systems.

- VTÆ102 Nám í þessum áfanga og öðrum vélfræði- og vélstjórnaráföngum skal samsvara þeim kröfum sem gerðar eru í STCW-samþykktinni, kafla A-III/1 og viðeigandi töflu. Sjá töflu A-III/1, Operate main and auxiliary machinery and associated control systems. Sjá Model course 7.04; Competances 1.6.1, Main and auxiliary machinery. Sjá einnig töflu A-III/2, Operate, monitor and evaluate engine performance and capacity. Sjá Model course 7.02; Competances 1.2.1 Operation and maintenance of marine diesel engines, 1.2.2. Operation and maintenance of auxiliary machinery including pumping and piping systems, auxiliary boiler plant and steering gear systems, 1.3.1. Operation and maintenance of machinery, including pumps and piping systems.